



เอกสารประกอบการสัมมนา  
เรื่อง หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย

จัดโดย

กองหลักนิติบัญญัติ และสถาบันพัฒนานักกฎหมายมหาชน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

## คำนำ

บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติเป็นส่วนที่แยกออกจากร่างพระราชบัญญัติ แต่เป็นส่วนสำคัญที่มีความจำเป็นต้องกำหนดไว้เมื่อมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติไม่ว่าจะเป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่หรือฉบับแก้ไขเพิ่มเติมหรือฉบับปรับปรุงก็ตาม โดยผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติต้องจัดให้มีบันทึกหลักการและเหตุผลเสนอในชั้นการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีหรือชั้นการพิจารณาของรัฐสภา รูปแบบของการเขียนหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติที่มีการเสนอนั้นเป็นเสมือนกรอบใหญ่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ไม่สามารถมองข้ามความสำคัญได้ แต่ยังมี ความแตกต่างกันบางประการตามประเภทของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภา การกำหนดสาระของบันทึก หลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ จึงมีความจำเป็นที่ผู้ปฏิบัติงานร่างกฎหมายควรมีความเข้าใจ ในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น การสัมมนาและรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการร่างกฎหมายในครั้งนี้ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลของสำนักงานฯ ในการวิเคราะห์รูปแบบการร่างกฎหมายระดับพระราชบัญญัติในส่วนของ หลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติให้เป็นมาตรฐานกลางเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการยกร่าง กฎหมายและเป็นเครื่องมือสนับสนุนการร่างพระราชบัญญัติ ตลอดจนแก้ไขข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน ในชั้นสภา เพื่อให้ร่างกฎหมายที่จัดทำขึ้นมีความถูกต้องทั้งในส่วนโครงสร้าง เนื้อหา ถ้อยคำ และรูปแบบ มีมาตรฐานเดียวกันอันจะทำให้ระบบกฎหมายของประเทศมีความสอดคล้องและมีแบบที่ถูกต้องตามหลัก วิชาการ

กองหลักนิติบัญญัติ  
๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

# สารบัญ

	หน้า
ความมุ่งหมายของหลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย	๑
<b>ส่วนที่ ๑ หลักการของร่างพระราชบัญญัติ</b>	<b>๑</b>
๑. ความเป็นมาในการกำหนดหลักการของร่างพระราชบัญญัติ	๒
๒. การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติที่กระทบต่อหลักการ ในชั้นการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ	๕
๓. รูปแบบการเขียนหลักการของร่างพระราชบัญญัติ	๗
๔. ปัญหาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในส่วนของหลักการ	๑๔
<b>ส่วนที่ ๒ เหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ</b>	<b>๑๗</b>
๑. ความเป็นมาในการกำหนดเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ	๑๗
๒. แนวทางเบื้องต้นในการเขียนบันทึกเหตุผล	๑๗
๓. รูปแบบการเขียนเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ	๑๙
๔. ปัญหาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในส่วนของเหตุผล	๒๓
<b>ส่วนที่ ๓ ความสัมพันธ์ของหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ</b>	<b>๒๕</b>
<b>ภาคผนวก</b>	
๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗	
๒. มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๙ เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางในการเสนอร่างกฎหมาย	
๓. มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เพิ่มเติม)	
๔. ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๖ การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ (ข้อ ๑๐๗ – ข้อ ๑๒๙)	
๕. สารบบการขอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติในชั้นกรรมาธิการ ซึ่งอาจขัดหลักการของร่างพระราชบัญญัติ	



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

## หลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ

### ความมุ่งหมายของหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ

(๑) ความมุ่งหมายในการมีบันทึกหลักการของร่างพระราชบัญญัติ

(ก) เพื่อให้ผู้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ โดยเฉพาะกรณีที่เป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัตินั้น ๆ โดยเฉพาะกรณีที่เป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม หลักการที่กำหนดขึ้นและแสดงไว้จะเป็นข้อผูกมัดและขอบเขตของการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายทั้งในขั้นการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

(ข) เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมสภา

(๒) ความมุ่งหมายในการมีบันทึกเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ

(ก) เพื่อแสดงให้สาธารณชนทราบถึงเหตุผลหรือความจำเป็นที่จะต้องมีหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับนั้น ซึ่งเมื่อมีการนำมาลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ก็จะกลายเป็นเครื่องมือประการหนึ่งในการพิจารณาหรือค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมาย หรือใช้ประกอบในการใช้บังคับหรือตีความกฎหมายด้วย

(ข) เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมสภา

(ค) เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

## ส่วนที่ ๑

### หลักการของร่างพระราชบัญญัติ

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหาร พัฒนา และขับเคลื่อนประเทศในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคง ในปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนการบริหารประเทศตามระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว ดังนั้น กฎหมายจึงต้องมีเนื้อหาที่ชัดเจนและแน่นอน รวมถึงขอบเขตการใช้บังคับเนื่องจากกฎหมายจะต้องใช้บังคับกับทุกภาคส่วนในประเทศตามเนื้อหาของกฎหมายนั้น ด้วยเหตุนี้ในการตรากฎหมายที่จะประกาศใช้บังคับ หลักการและเนื้อหาของกฎหมายจึงมีความสำคัญที่จะเป็นกรอบและแนวทางในกรณีที่ต้องใช้ในการตรากฎหมายจะต้องใช้เป็นหลักสำคัญในการพิจารณาเนื้อหากฎหมายดังกล่าว

นางสาวกษมา สุขนิวัฒน์ชัย นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ ฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย กองหลักนิติบัญญัติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

ในการเสนอกฎหมายนั้น เพื่อเป็นการกำหนดเนื้อหาสาระสำคัญ และรายละเอียดของกฎหมาย จำเป็นต้องมีกรอบขอบเขตของวัตถุประสงค์ซึ่งอาศัยใช้เป็นแนวทางในการตรากฎหมายฉบับนั้น โดยสิ่งที่เป็นเสมือนกรอบที่แสดงถึงวัตถุประสงค์ของร่างกฎหมายแต่ละฉบับ ก็คือ หลักการของกฎหมาย ซึ่งหลักการของกฎหมายจะเป็นการแสดงขอบเขตของการให้มีหรือการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย อันเป็นข้อผูกมัดในการตรากฎหมายฉบับนั้นทั้งในชั้นของการร่างกฎหมาย ชั้นการตรวจพิจารณาในส่วนของฝ่ายบริหาร และชั้นการพิจารณาร่างกฎหมายในส่วนของฝ่ายนิติบัญญัติ

หลักการของกฎหมายนอกจากจะเป็นขอบเขตที่กำหนดเป็นแนวทางของร่างกฎหมายแล้วยังเป็นสิ่งที่ใช้พิจารณาในเบื้องต้นว่าร่างกฎหมายนั้นมีหลักการทำนองเดียวกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่แล้วหรือไม่ เพื่อที่จะทราบว่าจำเป็นต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป โดยหากเป็นร่างกฎหมายที่ยังไม่เคยมีกฎหมายที่มีหลักการทำนองเดียวกัน ก็ต้องมีการตรากฎหมายใหม่ขึ้นใช้บังคับ แต่หากเป็นร่างกฎหมายที่มีกฎหมายซึ่งมีหลักการทำนองเดียวกันอยู่แล้วแต่ยังมีหลักการบางประการที่ยังขาดหรือไม่ครอบคลุมก็อาจต้องตรากฎหมายเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเดิมที่ใช้บังคับอยู่

## ๑. ความเป็นมาในการกำหนดหลักการของร่างพระราชบัญญัติ

เดิมร่างพระราชบัญญัติที่ได้ตราก่อนปี พ.ศ. ๒๔๗๗ **ไม่มีการเขียนบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่าง** ต่อมาในชั้นการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้มีการกำหนดข้อบังคับการประชุมและปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๖ โดยในข้อบังคับการประชุมดังกล่าว แม้ไม่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้นว่าในการเสนอร่างพระราชบัญญัติซึ่งรัฐบาลหรือสมาชิกเสนอมานั้นจะต้องมีการเขียนหลักการของร่างพระราชบัญญัติไว้อย่างชัดเจน แต่กำหนดเพียงว่าร่างพระราชบัญญัติซึ่งรัฐบาลหรือสมาชิกเสนอมานั้นต้องแบ่งเป็นมาตราและมีบันทึกแสดงเหตุผลยื่นต่อประธาน อย่างไรก็ตาม **ในการพิจารณาว่าระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดให้ที่ประชุมลงมติว่าควรจะได้รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้พิจารณาหรือไม่** ถ้าไม่มีผู้คัดค้านในหลักการหรือมีผู้คัดค้านแต่ที่ประชุมลงมติไม่เห็นด้วยคำคัดค้านนั้น ก็ให้ถือว่าที่ประชุมยอมรับร่างนั้นไว้ปรึกษาละเอียดต่อไป จากบทบัญญัติดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่า หลักการของร่างพระราชบัญญัติใด ๆ ที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้พิจารณานั้น เป็นสิ่งสำคัญในระดับต้นซึ่งต้องพิจารณาเป็นลำดับแรก

ต่อมาในข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรไว้อย่างชัดเจนขึ้น โดยในข้อ ๒๕<sup>๑</sup> ของข้อบังคับและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว ได้กำหนดให้ยุติร่างพระราชบัญญัตินั้นต้องแบ่งเป็นมาตรา และให้มีบันทึกข้อความประกอบด้วย ก. หลักการของร่างพระราชบัญญัติ และ

<sup>๑</sup> ข้อ ๒๕ ยุติร่างพระราชบัญญัตินั้นต้องแบ่งเป็นมาตราและให้มีบันทึกข้อความดังต่อไปนี้

ก. หลักการของร่างพระราชบัญญัติ

ข. คำชี้แจงแสดงเหตุผลว่ามีความจำเป็นอย่างไรจึงต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เมื่อประธานได้รับยุติร่างพระราชบัญญัตินั้น และตรวจเห็นถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับแล้ว ให้ส่งสำเนาแก่สมาชิกล่วงหน้าอย่างน้อย ๓ วันก่อนวันประชุม เว้นแต่กิจการด่วน



ข. คำชี้แจงแสดงเหตุผลว่ามีความจำเป็นอย่างไร จึงต้องตราพระราชบัญญัตินั้น และในการพิจารณาวาระที่หนึ่ง  
ยังคงกำหนดให้ที่ประชุมลงมติว่าควรจะรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้พิจารณาหรือไม่

ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ถือเป็นข้อบังคับฯ ฉบับแรกที่กำหนดให้ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎรจำเป็นต้องมีหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นไว้อย่างชัดเจน และบทบัญญัติดังกล่าวได้ปรากฏอยู่ต่อมาในข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทน พุทธศักราช ๒๔๙๐ ข้อบังคับการประชุมปรึกษาของสภาผู้แทน พุทธศักราช ๒๔๙๔ ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๙๕ และข้อบังคับการประชุมปรึกษาของสภาผู้แทน พ.ศ. ๒๕๑๓ จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๕๒๒ ในข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้มีการกำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการเขียนหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยข้อ ๘๙<sup>๖</sup> ของข้อบังคับฯ นอกจากนี้จะได้กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติต้องแบ่งเป็นมาตราและต้องมีบันทึกประกอบ ดังต่อไปนี้ (๑) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ และ (๒) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น ดังเช่นที่เคยกำหนดในข้อบังคับอื่น ๆ ที่ผ่านมาแล้ว ยังได้กำหนดให้ในการเขียนหลักกรณนั้น จะต้องกำหนดโดยชัดเจน และในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุมাত্রาที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้

บทบัญญัติที่กำหนดให้ต้องระบุหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ต้องกำหนดโดยชัดเจน และในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุมাত্রาที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้ที่บัญญัติไว้ในข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้รับการบัญญัติไว้ต่อมาในข้อ ๘๑ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๘ และข้อ ๘๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้มีการเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติการเขียนหลักการร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยในข้อ ๘๓<sup>๗</sup> ได้กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติต้องแบ่งเป็นมาตราและต้องมีบันทึกประกอบ ดังต่อไปนี้ (๑) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ และ (๒) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ โดยหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้กำหนดโดยชัดเจน และได้ตัดข้อความที่กำหนดให้ “ในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุมাত্রาที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก

<sup>๖</sup> ข้อ ๘๙ ร่างพระราชบัญญัติต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

(๑) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ

(๒) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ให้กำหนดโดยชัดเจน ในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุมাত্রาที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้

<sup>๗</sup> ข้อ ๘๓ ร่างพระราชบัญญัติต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

(๑) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ

(๒) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้กำหนดโดยชัดเจน



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพ  
ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

**ไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้”** ออกไป ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ  
กล่าวคือ ในหลักการหรือในเหตุผลร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรจะระบุมাত্রาที่แก้ไข  
เพิ่มเติมหรือยกเลิกหรือไม่ก็ได้ ต่อมาข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐๙ ประกอบ  
กับข้อ ๑๐๑ ได้กำหนดไว้เช่นเดียวกับข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๐

อย่างไรก็ดี ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๑๒ ได้กลับมา  
กำหนดไว้เกี่ยวกับข้อบังคับการประชุมก่อนปี ๒๕๔๐ และต่อมาข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติ  
แห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙<sup>๔</sup> ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองและวรรคสามของข้อ ๑๑๒ แห่ง  
ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยแก้ไขเพิ่มเติมเป็นความว่า “หลักการแห่งร่าง  
พระราชบัญญัตินั้น ให้แสดงไว้โดยสังเขปเพื่อให้ที่ประชุมสภาเข้าใจถึงความจำเป็นหรือเจตนารมณ์ของร่าง  
พระราชบัญญัตินั้น ๆ ว่ามีความมุ่งหมายเพื่อการใด และในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมาย  
เดิม ให้ระบุเฉพาะมาตราที่เป็นหลักที่ต้องการจะแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการ หรือจะระบุไว้ใน  
เหตุผลด้วยก็ได้ แต่มิให้ถือว่ามาตราที่ได้ระบุไว้ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ” เพิ่มขึ้น

สำหรับข้อบังคับการประชุมในปัจจุบัน คือ ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ  
พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๐๗ กำหนดไว้ดังนี้

“ข้อ ๑๐๗ ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึก  
ประกอบ ดังต่อไปนี้

(๑) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ

(๒) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

(๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ในกรณีที่มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก  
ร่างพระราชบัญญัติ ให้เสนอมาพร้อมกับบันทึกประกอบตามวรรคหนึ่ง และถ้าต้องจัดทำกฎหมายลำดับรอง  
ตามร่างพระราชบัญญัติให้เสนอแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองที่แสดงกรอบเวลาและสาระสำคัญมาพร้อมกัน  
ด้วย

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้แสดงไว้โดยสังเขปเพื่อให้ที่ประชุมสภาเข้าใจ  
ถึงความจำเป็นหรือเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ ว่ามีความมุ่งหมายเพื่อการใด

<sup>๔</sup> ข้อ ๑๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของข้อ ๑๑๒ แห่งข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติ  
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้แสดงไว้โดยสังเขปเพื่อให้ที่ประชุมสภาเข้าใจถึงความจำเป็น  
หรือเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ ว่ามีความมุ่งหมายเพื่อการใด

ในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุเฉพาะมาตราที่เป็นหลักที่ต้องการจะ  
แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการ หรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้ แต่มิให้ถือว่ามาตราที่ได้ระบุไว้ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่ง  
ของหลักการ”



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพ  
ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

ในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุเฉพาะมาตราที่เป็น  
หลักที่ต้องการจะแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการ หรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้ แต่มิให้ถือว่ามาตรา  
ที่ได้ระบุไว้ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ

ฯลฯ

ฯลฯ”

ดังนั้น ในปัจจุบันนี้ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภา หากเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือ  
ยกเลิกกฎหมายเดิม ต้องระบุมาตราที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการด้วย โดยมาตราที่ระบุไว้  
ไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ

## **๒. การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติที่กระทบต่อหลักการในชั้นการ พิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ**

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร โดยปกติได้กำหนดให้พิจารณาเป็น  
สามวาระ โดยวาระที่หนึ่ง เป็นการพิจารณาเพื่อรับหลักการของร่างพระราชบัญญัติไว้พิจารณา วาระที่สองเป็น  
การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นรายมาตราโดยที่ประชุมสภา โดยจะมอบให้คณะกรรมการธิการรับไป  
ดำเนินการหรือพิจารณาเต็มสภา และวาระที่สามเป็นการพิจารณาให้ความเห็นชอบประกาศใช้เป็นกฎหมาย  
ซึ่งในวาระที่หนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอเป็นเบื้องต้นว่าจะ  
รับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้พิจารณาหรือไม่ กล่าวคือ

(๑) เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอเป็นวาระที่หนึ่ง  
เพื่อลงมติว่าจะรับหลักการของร่างพระราชบัญญัติไว้พิจารณาต่อไปหรือไม่ สภาผู้แทนราษฎร  
จำเป็นต้องทราบถึงสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ  
ข้อบังคับการประชุมที่กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต้องประกอบด้วยหลักการของร่างพระราชบัญญัติ

(๒) เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณารับหลักการร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่งแล้ว  
ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการธิการ ก่อนการพิจารณาในวาระที่สองของสภาผู้แทนราษฎรเป็นรายมาตรา  
โดยทั่วไปจะกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตราใด สามารถแปรญัตติเพื่อ  
แก้ไขเพิ่มเติมมาตราในร่างพระราชบัญญัติได้

ในการแปรญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตราใด ๆ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร  
เดิมในข้อบังคับการประชุมตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ไม่มีการกำหนดเกี่ยวกับการแปรญัตติว่าจะ  
กระทบต่อหลักการของร่างพระราชบัญญัติได้อย่างไรหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ข้อ ๑๐๐ ของข้อบังคับการประชุม  
ของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดเกี่ยวกับการแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ  
ที่เกี่ยวข้องกับหลักการของร่าง โดยกำหนดว่า





โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

“ข้อ ๑๐๐ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติขึ้นคณะกรรมการที่สภาตั้ง สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติก็ให้เสนอคำแปรญัตติลงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่สภารับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ เว้นแต่สภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้เป็นอย่างอื่น

การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา

การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น”

เนื้อหาในข้อ ๑๐๐ กำหนดไม่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอน หรือแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดิมที่ขัดกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้น ได้ถูกบัญญัติไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ เรื่อยมา จนปัจจุบันข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในข้อ ๑๑๗ ดังนี้

“ข้อ ๑๑๗ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติขึ้นคณะกรรมการที่สภาตั้งขึ้น สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติก็ให้เสนอคำแปรญัตติเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภามีมติกำหนดเวลาแปรญัตติ เว้นแต่สภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ หากวันสุดท้ายของกำหนดเวลาแปรญัตติเป็นวันหยุดทำการตามประกาศเป็นทางการหรือตามประเพณี ให้นับวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้นเป็นวันสุดท้ายของกำหนดเวลาแปรญัตติ

การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา และให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น”

ขณะเดียวกัน คณะกรรมการที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ก็ไม่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างให้ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติได้ ตามข้อ ๑๑๕ แห่งข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

“ข้อ ๑๑๕ การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการที่สภาตั้งหรือกรรมการเต็มสภา

ตามปกติ ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการที่สภาตั้ง การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาจะกระทำต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคนและที่ประชุมสภาอนุมัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมการเต็มสภานั้น สภาจะตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหาใดโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นก็ได้

คณะกรรมการอาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น”



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

(๓) แม้ว่าข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่กำหนดจำกัดการแปรญัตติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและของคณะกรรมการในการที่จะเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดิมที่ขัดกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ได้เพิ่มขึ้นมาในภายหลัง แสดงให้เห็นว่าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของฝ่ายนิติบัญญัติจำเป็นต้องยึดถือหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นสำคัญ และเป็นการจำกัดอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติในการเข้าไปแทรกแซงการดำเนินการตามนโยบายของฝ่ายบริหารสำหรับกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีหรือมิได้เสนอโดยคณะรัฐมนตรีแต่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของฝ่ายบริหาร แต่ก็มีใช้สมาชิก หรือกรรมการฯ จะแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายนั้นไม่ได้เลย โดยหากการแก้ไขเพิ่มเติมหรือตัดทอนมาตรานั้นยังคงอยู่ในหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้น ก็ยังคงสามารถกระทำได้

อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติแม้ว่าตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะได้กำหนดไม่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดิมที่ขัดกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก็ตาม แต่หากมีความจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดิมที่ขัดกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็สามารถกระทำได้โดยอาศัยการเสนอญัตติให้มีการยกเว้นข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในข้อที่กำหนดห้ามการกระทำดังกล่าวไว้ ซึ่งหากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมิมีมติให้ยกเว้นข้อบังคับดังกล่าวแล้ว ย่อมสามารถดำเนินการเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดิมที่ขัดกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ แต่ในการยกเว้นข้อบังคับนั้นก็อาจส่งผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งที่ได้แปรญัตติไว้ รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ได้แปรญัตติ สามารถอภิปรายเพื่อเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดิมที่ขัดกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติได้อย่างกว้างขวาง และอาจทำให้กระทบต่อเจตนารมณ์และหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ อันอาจส่งผลกระทบต่อขอบเขตและวัตถุประสงค์ของร่างพระราชบัญญัติที่ผู้เสนอกฎหมายนั้นต้องการ

### ๓. รูปแบบการเขียนหลักการของร่างพระราชบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้วางแนวทางในการเขียนบันทึกหลักการของร่างพระราชบัญญัติไว้ว่าการเขียนบันทึกหลักการของร่างพระราชบัญญัติต้องยึดถือตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้นประกอบกับแนวทางปฏิบัติของสำนักงานฯ โดยแนวทางเบื้องต้นในการเขียนบันทึกหลักการมี ๕ ประการ<sup>๔</sup> คือ

- ๑) ต้องใช้ถ้อยคำสั้น กระชับรัด และชัดเจน
- ๒) สรุปสาระสำคัญให้ชัดเจนว่า แก้ไขเพิ่มเติมเรื่องอะไรหรือประเด็นใด
- ๓) เหตุผลที่ต้องแก้ไขในเรื่องดังกล่าวเพื่ออะไร
- ๔) ไม่ต้องเขียนบทเฉพาะกาลในบันทึกหลักการ

<sup>๔</sup> บันทึกการประชุมฝ่ายกฎหมาย ครั้งที่ ๓๐/๒๕๔๔ วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๔



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

๕) ต้องสอดคล้องกับข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น โดยแบ่งเป็น ๒ กรณี กรณีแรก หลักการต้องกำหนดสาระให้พอเข้าใจว่าผู้เสนอมีความประสงค์จะแก้ไขบทบัญญัติเดิมให้เป็นอย่างไรและยึดหยุ่นพอที่จะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแปรญัตติได้โดยไม่ขัดกับสาระสำคัญของการแก้ไขของหน่วยงานเจ้าของเรื่อง และกรณีที่สอง ระบุเลขมาตราภายในวงเล็บในตอนท้าย เพื่อให้ทราบว่าแก้ไขมาตราใดบ้าง แต่เลขมาตรามีใช้สาระสำคัญของหลักการ

จากลักษณะของร่างพระราชบัญญัติ บทบัญญัติเกี่ยวกับหลักการ และแนวทางในการเขียนบันทึกหลักการ ในปัจจุบันได้มีรูปแบบการเขียนหลักการของร่างพระราชบัญญัติโดยแบ่งตามลักษณะของกฎหมายได้ ดังนี้<sup>๖</sup>

### (๑) ร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่

หลักการของร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ ใช้รูปแบบว่า

“ให้มีกฎหมายว่าด้วย.....(ระบุชื่อกฎหมาย).....”

โดยมีแนวทางการเขียน ดังนี้

- การระบุชื่อกฎหมายในส่วนของหลักการนั้นให้ตัดคำว่า “ร่างพระราชบัญญัติ” และคำว่า “พ.ศ. ....” ออก
- ในกรณีชื่อกฎหมายนั้นมีคำว่า “ว่าด้วย” อยู่หน้าชื่อ ให้ตัดคำว่า “ว่าด้วย” ออกเพื่อไม่ให้ซ้ำกับคำว่า “ให้มีกฎหมายว่าด้วย...”
- ในกรณีที่ชื่อกฎหมายนั้นขึ้นต้นด้วยคำกริยา ให้ทำเป็นคำนามโดยเพิ่มคำว่า “การ”
- ในกรณีที่ร่างกฎหมายฉบับใหม่มีสาระสำคัญเฉพาะเรื่องเพียงหลักการเดียว เช่น การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ จะนำสาระสำคัญของร่างกฎหมายนั้นมากำหนดเป็นหลักการ

#### ตัวอย่าง

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. ....

“ให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมกีฬาอาชีพ”

ร่างพระราชบัญญัติการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ....

“ให้มีกฎหมายว่าด้วยการเงินการคลังของรัฐ”

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ....

“ให้มีกฎหมายว่าด้วยว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม”

<sup>๖</sup> สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, คู่มือแบบการร่างกฎหมาย (Legislative Drafting Manual), พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพฯ), กันยายน ๒๕๕๑, น. ๓๒ – ๕๒



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

## (๒) ร่างพระราชบัญญัติฉบับปรับปรุง

หลักการของร่างกฎหมายฉบับปรับปรุง ใช้รูปแบบว่า

“ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วย.....(ระบุชื่อกฎหมาย).....”

โดยมีแนวทางการเขียนเป็นเช่นเดียวกับกรณีร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่

### ตัวอย่าง

ร่างพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ....

“ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ”

ร่างพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ....

“ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประมง”

ร่างพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ....

“ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์”

## (๓) ร่างพระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

(ก) กรณีที่มีหลักการของเรื่องที่จะแก้ไขเพิ่มเติมหนึ่งหรือสองประเด็น

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ..... พ.ศ. .... เพื่อ...(ระบุเรื่องหรือกลุ่มเรื่อง  
ที่แก้ไขเพิ่มเติม)..... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา .. เพิ่มมาตรา .. และยกเลิกมาตรา ..)

โดยมีแนวทางการระบุเรื่องหรือกลุ่มเรื่องที่ประสงค์จะแก้ไขเพิ่มเติม เพิ่ม หรือยกเลิก  
กรณีที่มีหนึ่งหรือสองหลักการจะเขียนต่อเนื่องกัน

### ตัวอย่าง

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

“แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อเพิ่มอัตราโทษ  
กรณีความผิดที่กระทำต่อแรงงานเด็ก (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๔ และมาตรา ๑๔๘ และเพิ่มมาตรา ๑๔๘/๑  
และมาตรา ๑๔๘/๒)”

ร่างพระราชบัญญัติเงินคงคลัง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

“แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๕๙๑ เพื่อกำหนดให้  
กระทรวงการคลังสามารถส่งจ่ายเงินจากบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๒ เพื่อชำระเงินต้นของตัวเงินคลังที่  
กระทรวงการคลังกู้เพื่อบริหารสภาพคล่องของเงินคงคลัง (เพิ่มมาตรา ๘ (๕))”

ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

“แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕  
เพื่อกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดเกี่ยวกับการส่งหรือนำ



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

เงินตรา เงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือออกไปนอกหรือนำเข้าในประเทศ และกำหนดให้เงินตราเงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือเป็นของตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร (เพิ่มเติมมาตรา ๖/๑)

**(ข) กรณีที่มีหลักการของเรื่องที่จะแก้ไขเพิ่มเติมหลายประเด็น**

การเขียนหลักการกรณีนี้จะมีการเขียนโดยจัดแบ่งเรื่องหรือกลุ่มเรื่องที่ประสงค์จะแก้ไขเพิ่มเติม เพิ่ม หรือยกเลิก ออกเป็นวงเล็บ โดยมีรูปแบบดังนี้

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ..... พ.ศ. .... ดังต่อไปนี้  
 (๑) ..... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา .. เพิ่มมาตรา .. และยกเลิกมาตรา ..)  
 (๒) ..... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา .. เพิ่มมาตรา .. และยกเลิกมาตรา ..)  
 (๓) ..... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา .. เพิ่มมาตรา .. และยกเลิกมาตรา ..)

โดยมีแนวทางการเขียน ดังนี้

- ใช้ถ้อยคำสั้น กระชับ และชัดเจน
- เขียนหลักการโดยระบุเรื่องในสาระสำคัญที่ได้มีการเสนอแก้ไขเป็นกรอบกว้าง ๆ แต่เพียงพอที่จะเข้าใจได้ชัดเจนว่าเป็นการแก้ไขเรื่องใด และระบุเลขมาตราเป็นวงเล็บต่อท้ายข้อความ เพื่อให้มีการแปรญัติแก้ไขหรือเพิ่มเติมรายละเอียดต่าง ๆ ได้ตามสมควร ซึ่งจะทำให้เรื่องที่แก้ไขนั้นมีความสมบูรณ์เหมาะสมแก่การใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ เว้นแต่ในกรณีที่เหตุผลหลักหรือเป็นสาระสำคัญของการเสนอแก้ไขครั้งนั้นก็ต้องระบุไว้ให้ชัดเจน

- การระบุเลขมาตราที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม กรณีการแก้ไขเลขมาตราให้ระบุเลขมาตราที่มีการแก้ไขตามลำดับ แต่หากเป็นกรณีการแก้ไขวรรคหรืออนุมาตราจะต้องระบุเลขมาตราก่อน แล้วจึงระบุลำดับวรรคหรืออนุมาตราที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมไปตามลำดับ

- ไม่ต้องเขียนบทเฉพาะกาลในบันทึกหลักการ เนื่องจากเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติจะเป็นเครื่องชี้ว่าจำเป็นต้องมีบทเฉพาะกาลหรือไม่ หากเขียนเรื่องบทเฉพาะกาลไว้ในหลักการแล้วและต่อมาได้มีการแก้ไขร่างกฎหมายซึ่งจำเป็นต้องมีบทเฉพาะกาลเพิ่มเติมจะทำให้เขียนเพิ่มไม่ได้เพราะไปจำกัดไว้ในหลักการแล้ว

- ไม่นำเนื้อหาที่เป็นรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติ มาใส่ไว้ในหลักการ
- ต้องสอดคล้องกับข้อบังคับการประชุมสภาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

**ตัวอย่าง**

ร่างพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

“แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ดังต่อไปนี้



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

(๑) กำหนดบทนิยามคำว่า “เครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ” และแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เครื่องกระสุนปืน” “ดอกไม้เพลิง” “สิ่งเทียมอาวุธปืน” และ “มี” (เพิ่มมาตรา ๔ (๑/๑) และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ (๒) (๔) (๕) และ (๖))

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมให้ครอบคลุมหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็นต้องมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จำเป็นต้องมีอาวุธปืนติดตัวในการปฏิบัติหน้าที่ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๑) (ค) และวรรคสอง และมาตรา ๘ ทวิ วรรคสาม (๒))

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖)

(๔) กำหนดห้ามเปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน และห้ามทำ ซ้อม มี ไซ้ สั่ง นำเข้า หรือค้าเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ (เพิ่มมาตรา ๗/๑ และมาตรา ๗/๒ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๓)

(๕) กำหนดให้นายทะเบียนท้องที่หรือผู้ที่นายทะเบียนท้องที่มอบหมายเป็นผู้ทำเครื่องหมายประจำอาวุธปืน ห้ามทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเครื่องหมายประจำอาวุธปืน และเลขหมายประจำอาวุธปืน และการจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับอาวุธปืน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ และเพิ่มมาตรา ๑๐/๑ และมาตรา ๑๐/๒)

(๖) แก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาต เพื่อให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

(๗) แก้ไขเพิ่มเติมการยื่นคำขอให้ผู้อื่นมีและใช้อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔ และเพิ่มมาตรา ๑๔/๑ และมาตรา ๑๔/๒)

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒)

(๙) แก้ไขเพิ่มเติมการอ้างเลขมาตราใหม่ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๙)

(๑๐) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตเกี่ยวกับการทำ สั่ง นำเข้า หรือค้าซึ่งดอกไม้เพลิง (เพิ่มมาตรา ๔๗ วรรคสอง)

(๑๑) กำหนดห้ามซ้อม มี ไซ้ จัดให้มีการใช้ หรือขนย้ายซึ่งดอกไม้เพลิงที่มีน้ำหนักดินปืนหรือสารระเบิด หรือคุณลักษณะตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตและหนังสืออนุญาต และมาตรการควบคุมภายหลังได้รับอนุญาต (เพิ่มมาตรา ๔๘/๑ มาตรา ๔๘/๒ มาตรา ๔๘/๓ มาตรา ๔๘/๔ และมาตรา ๔๘/๕)

(๑๒) แก้ไขเพิ่มเติมการสั่ง นำเข้า หรือค้าซึ่งสิ่งเทียมอาวุธปืน และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตเกี่ยวกับการสั่ง นำเข้า หรือค้าซึ่งสิ่งเทียมอาวุธปืน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๒)

(๑๓) กำหนดห้ามทำ ซ้อม มี ไซ้ สั่ง นำเข้า หรือค้าซึ่งสิ่งเทียมอาวุธปืนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด (เพิ่มมาตรา ๕๒/๑)



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพ  
ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

(๑๔) กำหนดเรื่องการพาสั่งเกี่ยวอาวุธปืนติดตัว มาตรการควบคุมภายหลังได้รับ  
อนุญาต และอายุของใบอนุญาต (เพิ่มมาตรา ๕๓/๑ และมาตรา ๕๓/๒ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๔)

(๑๕) กำหนดอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน เจ้าพนักงาน และเจ้าหน้าที่  
(เพิ่มหมวด ๔/๑ อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน เจ้าพนักงาน และเจ้าหน้าที่ มาตรา ๕๔/๑ มาตรา ๕๔/๒  
และมาตรา ๕๔/๓)

(๑๖) กำหนดจำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด ที่นายทะเบียน  
จะออกใบอนุญาตให้ได้ (เพิ่มมาตรา ๕๕ วรรคสอง)

(๑๗) กำหนดห้ามโอนดอกไม้เพลิงหรือสิ่งเกี่ยวอาวุธปืนให้แก่ผู้ที่มีใบอนุญาต  
(เพิ่มมาตรา ๕๙/๑)

(๑๘) กำหนดให้นายทะเบียนท้องถิ่นที่มีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตนำอาวุธปืน  
เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด หรือดอกไม้เพลิง พร้อมกับใบอนุญาตมาส่งมอบเพื่อทำการตรวจสอบ (เพิ่มมาตรา  
๖๖/๑)

(๑๙) แก้ไขปรับปรุงบทกำหนดโทษให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมหมวด  
๖ บทกำหนดโทษ มาตรา ๗๒ มาตรา ๗๒ ทวิ มาตรา ๗๓ มาตรา ๗๓ ทวิ มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖  
มาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๕ และเพิ่ม  
มาตรา ๗๒/๑ มาตรา ๗๒/๒ มาตรา ๗๒/๓ มาตรา ๗๒/๔ มาตรา ๗๗/๑ มาตรา ๗๘/๑ มาตรา ๘๔/๑  
มาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๒ มาตรา ๘๕/๓ มาตรา ๘๕/๔ มาตรา ๘๕/๕ และมาตรา ๘๕/๖)

(๒๐) แก้ไขอัตราค่าธรรมเนียมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น”

#### (๔) ร่างพระราชบัญญัติฉบับยกเลิกกฎหมายอื่น

(ก) การยกเลิกกฎหมายฉบับเดียว

ใช้รูปแบบดังนี้

ยกเลิก.....(ระบุชื่อกฎหมาย).....

#### ตัวอย่าง

ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๖ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม  
พุทธศักราช ๒๕๑๔ พ.ศ. ....

“ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๖ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช  
๒๕๑๔”

(ข) การยกเลิกกฎหมายฉบับเดียว และมีกฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติมด้วย

ใช้รูปแบบดังนี้

ยกเลิกกฎหมายว่าด้วย...(ระบุชื่อกฎหมาย).....



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

### ตัวอย่าง

ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ.  
๒๕๔๒ พ.ศ. ....

“ยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า”

ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พุทธศักราช  
๒๔๘๒ พ.ศ. ....

“ยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการชลประทานราษฎร์”

(ค) การยกเลิกกฎหมายสองฉบับหรือสามฉบับ

ใช้รูปแบบดังนี้

ยกเลิก...(ระบุชื่อกฎหมาย)...(ระบุชื่อกฎหมาย)... และ...(ระบุชื่อกฎหมาย)

### ตัวอย่าง

ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๔ ประกาศคณะปฏิวัติ  
ฉบับที่ ๔๐ และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๕ พ.ศ. ....”

“ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๔ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๐ และ  
ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๕”

(ง) การยกเลิกกฎหมายหลายฉบับ

ใช้รูปแบบดังนี้ (ระบุเป็นกลุ่ม)

ยกเลิก.....(ระบุชื่อกฎหมาย).....

### ตัวอย่าง

ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ. ....

“ยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน”





โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

## ๔. ปัญหาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในส่วนของหลักการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหลายฉบับ ซึ่งในการพิจารณาในหลาย ๆ กรณีได้มีปัญหาที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

โดยตัวอย่างสภาพปัญหาเกี่ยวกับหลักการของร่างกฎหมายในชั้นการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ปรากฏในชั้นพิจารณา เช่น

### (๑) กรณีร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมซึ่งมีหลายหลักการ สภาก็จะสามารถลงมติรับหลักการเฉพาะบางข้อและไม่รับหลักการบางข้อได้หรือไม่

ประเด็นนี้ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นข้อยุติ โดยหากให้เหตุผลว่า เนื่องจากการพิจารณาในวาระแรกเพื่อรับหลักการนั้น สภาฯ สามารถพิจารณารับหรือไม่รับหลักการของกฎหมายได้ทั้งฉบับ ประกอบกับได้มีแนวทางการกำหนดหลักการแยกย่อยเป็นข้อ ๆ ไว้อย่างชัดเจนแล้ว สาระของร่างพระราชบัญญัติจึงไม่ได้แตกต่างจากการเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติแยกเป็นหลาย ๆ ฉบับละหนึ่งหลักการ เพียงแต่เสนอรวมมาในคราวเดียวกันเพื่อประหยัดเวลาในการพิจารณาของสภาฯ ดังนั้น การพิจารณารับหลักการบางเรื่องจึงน่าจะกระทำได้ โดยสามารถพิจารณาในวาระที่สองและวาระที่สามเฉพาะหลักการในเรื่องที่สภาฯ รับหลักการได้ต่อไป อย่างไรก็ตามหากได้พิจารณาข้อบังคับการประชุมสภาฯ เช่น ข้อ ๑๑๒ ของข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ให้พิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น จึงอาจมีผู้ใช้บังคับกฎหมายที่ดีความว่ากรณีดังกล่าวเป็นการจำกัดอำนาจสภาฯ ว่ามีอำนาจเพียงแต่ลงมติว่าจะรับหรือไม่รับหลักการ กล่าวคือ ต้องรับหรือไม่รับหลักการทั้งหมดที่เสนอมาในร่างพระราชบัญญัติ จะรับหรือไม่รับแต่เพียงบางส่วนไม่ได้

ทั้งนี้ ทางปฏิบัติกรณีที่เป็นปัญหาที่ผ่านมาในกรณีที่ที่ประชุมสภาส่วนใหญ่มีความเห็นในทำนองที่จะรับหลักการร่างพระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติมแต่เพียงบางข้อ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการของสภาฯ จะใช้วิธีการประสานให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบยื่นขอถอนร่างพระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวออกมาจากการพิจารณาของสภาฯ แล้วดำเนินการปรับปรุงสาระในร่างพระราชบัญญัติเพื่อนำเสนอเป็นฉบับใหม่โดยกำหนดแต่เพียงการแก้ไขเพิ่มเติมประเด็นที่สภาฯ พร้อมทั้งจะลงมติรับหลักการ เช่น กรณีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ทำหนังสือแจ้งขอถอนร่างที่เสนอเดิมดำเนินการเสนอร่างฯ ที่เป็นการแก้ไขเฉพาะในส่วนมาตรการเพื่ออนุวัติการตามพันธกรณีอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention Against Corruption: UNCAC) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันร่วมเป็นภาคีนำเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แทนร่างฉบับเดิมที่มีหลักการเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น เพิ่มเติม



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. บางประการ แก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริง การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน การฟ้องคดีและการดำเนินคดีในชั้นศาลรวมอยู่ด้วย เป็นต้น

## (๒) การใช้คำว่า “เกินหลักการ” หรือ “ขัดหลักการ”

จากการตรวจสอบพบว่า ในข้อบังคับการประชุมสภาฯ ที่ผ่านมา เช่น ข้อ ๑๐๐ วรรคสาม แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๑๐๐ วรรคสาม แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๘ ข้อ ๙๙ วรรคสาม แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๐๒ วรรคสาม แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้อ ๑๑๐ วรรคสาม แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๕ วรรคสาม แห่งข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๑๒๓ วรรคสาม แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๑ วรรคสาม ของข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ และข้อ ๑๑๗ แห่งข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้ถ้อยคำในลักษณะเดียวกันว่า “การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น” โดยไม่พบว่ามีการใช้คำว่า “เกินหลักการ” ในข้อบังคับการประชุมฯ ดังนั้น จึงต้องใช้คำว่า “ขัดหลักการ”

## (๓) การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติในลักษณะใดบ้างที่เป็นการ “ขัดหลักการ” ไม่สามารถกระทำได้

กรณีปัญหานี้เนื่องจากสาระของกฎหมายแต่ละฉบับมีความแตกต่างกันหลาย การวินิจฉัยว่าการแก้ไขเพิ่มเติมในลักษณะใดเป็นการขัดต่อหลักการบ้างจึงไม่อาจกำหนดเป็นหลักการตายตัวได้ จำเป็นต้องพิจารณาเป็นรายกรณี อย่างไรก็ตาม สามารถพิจารณาเป็นหลักการเบื้องต้นจากแนวทางปฏิบัติที่ผ่านมาได้

(๒.๑) กรณีกฎหมายฉบับใหม่หรือกฎหมายฉบับปรับปรุง หลักการของกฎหมายลักษณะนี้เป็นถ้อยคำกว้างๆ ว่า “ให้มีกฎหมายว่าด้วย...” หรือ “ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วย...” ดังนั้น การขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมร่างฯ จึงสามารถกระทำได้กว้างขวางกว่ากรณีที่เป็นกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม บางกรณีอาจมีการแก้ไขที่ขัดต่อหลักการได้ เช่น การขอแก้ไขชื่อกฎหมาย หากหลักการของกฎหมาย คือ “ให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม ...” แต่ในชั้นสภาจะขอแก้ไขชื่อกฎหมายเป็น “พระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุม ...” กรณีเช่นนี้ย่อมขัดต่อหลักการ เนื่องจากผลการแก้ไขทำให้ชื่อของกฎหมายไม่สื่อว่ามีหลักการสำคัญเป็นการส่งเสริมการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด แต่จะสื่อว่าเป็นกฎหมายซึ่งมีกลไกเป็นการควบคุมเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามหากชื่อของกฎหมายและหลักการไม่สื่ออย่างชัดเจนว่าเป็นกฎหมายส่งเสริมหรือกฎหมายควบคุม เช่น กรณีที่หลักการ คือ “ให้มีกฎหมายว่าด้วยการค้างาช้าง” แต่ขอแก้ไขชื่อกฎหมายเป็น “พระราชบัญญัติงาช้าง” กรณีเช่นนี้จะต้องพิจารณาจากเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติซึ่งพบว่าครอบคลุมการครอบครอง การนำเข้า และการส่งออกซึ่งกว้างกว่าการค้างาช้าง ดังนั้น การแก้ไขชื่อดังกล่าวจึงไม่ขัดกับเนื้อหาของร่าง และสามารถทำได้โดยไม่ถือว่าขัดต่อหลักการ หรือกรณีที่หลักการ คือ “ให้มีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบแห่งเพื่อความปลอดภัยจากมลพิษน้ำมัน” แต่ขอแก้ไขชื่อกฎหมายเป็น



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพ  
ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

“พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางแพ่งต่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. ....” เพื่อให้ชัดเจน  
ยิ่งขึ้น ย่อมไม่ขัดต่อหลักการ

ในส่วนกรณีที่มีการขอแก้ไขเพิ่มเติมมีผลให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวกลายเป็น  
ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน เช่น การเพิ่มสาระในเรื่องกองทุน มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นใหม่ หรือการเพิ่ม  
ราชการส่วนภูมิภาคจากเดิมที่มีแต่เพียงราชการส่วนกลาง แม้จะไม่ได้เป็นการขัดต่อหลักการ แต่ก็มีผลให้  
สภาต้องส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้นายกรัฐมนตรีรับรองตามขั้นตอนที่รัฐธรรมนูญฯ กำหนดต่อไป

(๒.๒) กรณีกฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติม โดยที่หลักการของกฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติม  
ต้องระบุให้ชัดเจนว่าต้องการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องใดบ้าง การขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างฯ จึงอาจมีกรณีที่  
ขัดต่อหลักการของร่างได้มากกว่ากรณีกฎหมายฉบับใหม่หรือกฎหมายฉบับปรับปรุง ตัวอย่างเช่น หลักการของ  
ร่างฯ ระบุว่า “แก้ไขชื่อคณะกรรมการ” แต่ในชั้นสภาขอแก้ไของค์ประกอบคณะกรรมการ ในทางกลับกันกรณี  
หลักการของร่างฯ ระบุว่า “แก้ไขอำนาจหน้าที่คณะกรรมการ” แต่ในชั้นสภาขอแก้ไขชื่อคณะกรรมการใหม่  
ย่อมมีผลให้คณะกรรมการชุดเดิมพ้นจากตำแหน่ง กรณีจึงขัดต่อหลักการที่ต้องการแก้ไขเพียงแต่อำนาจหน้าที่  
หรือกรณีหลักการของร่างเป็นการ “เพิ่มบทกำหนดโทษทางอาญาในกรณี....” แต่ในชั้นสภามีการขอแก้ไข  
เพิ่มเติม “โทษทางปกครอง” ก็ย่อมถือได้ว่าขัดต่อหลักการของร่างฯ ได้เช่นกัน หรือในกรณีของร่าง  
พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะกรรมการฯ พิจารณาเสร็จแล้ว) นั้น กรรมการฯ  
เสียงข้างน้อยได้เสนอร่างมาตรา ๒/๑ เพื่อเพิ่มเติมนิยามคำว่า “สาธารณูปโภค” แม้ว่าจะเป็นคำที่มีอยู่แล้วใน  
พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ เพียงแต่มีได้เคยกำหนดบทนิยามคำดังกล่าว ทั้งในหลักการของ  
ร่างพระราชบัญญัติซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติมก็มีได้มีหลักการที่จะแก้ไขบทนิยามศัพท์ของ  
พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ แต่อย่างไร โดยที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติให้งดใช้  
ข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑๙ วรรคสี่ ประกอบข้อ ๒๒๑ เพื่อพิจารณาแก้ไขตามที่กรรมการฯ เสียงข้างน้อยเสนอ  
แม้ว่าโดยเนื้อแท้แล้วการขอแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวจะถือได้ว่าเป็นการขัดต่อหลักการ

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (วิป สนช.)  
ได้มีมติเรื่องแนวทางการขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติขัดกับหลักการ ในครั้งที่ ๔๕/๒๕๕๘  
วันอังคารที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ ว่า คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะใดที่ประสงค์  
จะขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติขัดกับหลักการ ให้มีหนังสือแจ้งต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภา  
นิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาในเบื้องต้นเสียก่อน โดยเมื่อคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภาฯ พิจารณา  
แล้วจะเป็นผู้ส่งเรื่องพร้อมความเห็นไปยังคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (วิป รัฐบาล)  
เพื่อพิจารณาและเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้หากคณะกรรมการประสานงานฯ แจ้งผลการพิจารณากลับมา  
ยังคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภาฯ เป็นประการใดแล้ว คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภาฯ จะแจ้งให้  
คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะนั้นได้รับทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่  
เกี่ยวข้องต่อไป



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

อนึ่ง ในกรณีที่มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติจากสมาชิกสภาฯ และคณะรัฐมนตรีเสนอร่างประกอบ โดยสภาฯ มีมติให้รวมทั้งสองร่างพิจารณา และให้ใช้ร่างฯ ของคณะรัฐมนตรีเป็นหลัก แม้ร่างฯ ทั้งสองฉบับจะมีหลักการบางส่วนที่แตกต่างกัน แต่หากการขอแก้ไขเพิ่มเติมที่อยู่ในกรอบของหลักการของร่างพระราชบัญญัติไม่ว่าจะเป็นของร่างฯ ฉบับใดแล้ว สามารถกระทำได้โดยไม่ถือว่าขัดต่อหลักการ

## ส่วนที่ ๒

### เหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ

นอกจากหลักการของร่างพระราชบัญญัติแล้ว สิ่งที่มาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติอีกสิ่งหนึ่งคือ เหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ โดยจะเป็นสิ่งที่บอกให้ทราบถึงเหตุผลหรือความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัตินั้น เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ที่ต้องมีการตราพระราชบัญญัติขึ้นใช้บังคับ การแก้ไขเพิ่มเติม หรือการยกเลิกกฎหมาย รวมตลอดถึงเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตีความเพื่อใช้บังคับกฎหมายฉบับนั้นด้วย

#### ๑. ความเป็นมาในการกำหนดเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ

เดิมร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ซึ่งเรียกว่า “กรมร่างกฎหมาย” ในขณะนั้น) ในช่วง พ.ศ. ๒๔๖๓ – พ.ศ. ๒๔๗๖ ไม่มีการเขียนบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างฯ การเขียนบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติครั้งแรกมีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ เนื่องจากได้มีการประกาศใช้ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๗๖ ฉบับแรก โดยในข้อ ๑๘ กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติซึ่งรัฐบาลหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอมาต้องแบ่งเป็นมาตรา และมีบันทึกแสดงเหตุผลยื่นต่อประธานสภา และข้อ ๒๑ กำหนดให้การพิจารณาวาระที่หนึ่ง ที่ประชุมต้องลงมติว่าควรรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้พิจารณาหรือไม่ ซึ่งมีผลให้การเสนอร่างพระราชบัญญัติต้องมีการระบุหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับข้อบังคับการประชุมสภาดังกล่าวและข้อบังคับการประชุมสภาทุกฉบับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๖ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน (โปรดดูหัวข้อความเป็นมาในการกำหนดหลักการของร่างพระราชบัญญัติ ข้างต้น)

#### ๒. แนวทางเบื้องต้นในการเขียนบันทึกเหตุผล

บันทึกเหตุผลจะเป็นส่วนสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ เนื่องจากเป็นส่วนที่แสดงเจตนารมณ์ของการมีกฎหมาย ดังนั้น การพิจารณาถ้อยคำและรูปแบบของบันทึกเหตุผลจึงจะพิจารณาจากบันทึกเหตุผลของหน่วยงานในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นหลักประกอบกับเหตุผลของการมีกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งก็เป็นเหตุเฉพาะของกฎหมายฉบับนั้น ๆ ทำให้การเขียนเหตุผลมีเนื้อหาที่ต่างกันไปตามกฎหมายแต่ละฉบับ แนวทางการเขียนบันทึกเหตุผลจึงไม่สามารถกำหนดในรายละเอียดเนื้อหาได้ สามารถทำได้เพียงกำหนดแนวทางในการเขียนบันทึกเหตุผลเป็นกรอบกว้าง ๆ เท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากการกรณีของบันทึกหลักการที่สามารถกำหนดแนวทางได้ค่อนข้างชัดเจนกว่า



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้วางแนวทางในเขียนบันทึกเหตุผลไว้ดังต่อไปนี้

๑) เนื้อหาของบันทึกเหตุผลต้องเป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงที่แสดงถึงเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติขึ้น เช่น มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี การพัฒนาทางด้านแนวความคิดในทางกฎหมาย โดยเขียนให้เป็นรูปธรรมให้มากที่สุด และในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกบทบัญญัติใด ๆ ก็ต้องเขียนให้ผู้อ่านทราบถึงสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่ามีการกำหนดหรือแก้ไขปรับปรุงประเด็นสำคัญในเรื่องใดที่แตกต่างไปจากเดิม ส่วนในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายอื่น ก็ต้องเขียนให้ผู้อ่านทราบว่ากฎหมายที่จะถูกยกเลิกนั้น มีข้อบกพร่องอย่างไร เช่น ล้าสมัย ไม่มีการปฏิบัติตาม

๒) การเขียนบันทึกเหตุผลต้องมีการกล่าวถึงเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ ครบถ้วน ใช้ถ้อยคำสละสลวย กระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย ไม่สั้นหรือยาวเกินไป โดยแนวทางที่เหมาะสมก็คือ ประมาณครึ่งหน้ากระดาษ

๓) ในบันทึกเหตุผล มักมีการใช้คำว่า “สถานการณ์” “สภาวะการณ์” และ “สภาพการณ์” จึงกำหนดหลักในการใช้ดังนี้

- กรณีที่อ้างถึงเหตุการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติ ควรใช้ “สภาวะการณ์” เนื่องจากตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ คำนี้เป็นคำนามมีความหมายว่า “เหตุการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติ เช่น บ้านเมืองตกอยู่ในสภาวะการณ์เดือดร้อนเพราะภัยธรรมชาติ”

- กรณีที่อ้างถึงเหตุการณ์ที่กำลังเป็นไปอันมีลักษณะเป็นช่วงเวลาที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์นั้น ควรใช้คำว่า “สถานการณ์” เนื่องจากตามพจนานุกรมฯ มีความหมายว่า “เหตุการณ์ที่กำลังเป็นไป เช่น สถานการณ์บ้านเมืองเป็นปรกติดี”

- กรณีที่อ้างถึงเหตุการณ์ตามธรรมดาหรือตามธรรมชาติซึ่งมีลักษณะเป็นสภาพของเหตุการณ์ในขณะนั้น ควรใช้คำว่า “สภาพการณ์” (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ไม่ได้ให้ความหมายไว้ จึงต้องพิจารณาจากคำว่า “สภาพ” และ “การณ์”)

๔) ต้องกำหนดเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องใช้ระบบคณะกรรมการหรือระบบอนุญาต รวมทั้งเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องใช้โทษอาญาสำหรับความผิดร้ายแรงเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ ได้มีมติรับทราบและเห็นชอบแนวทางการจัดทำร่างกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เพิ่มเติม) ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในส่วนของแนวทางการเขียนบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบการเสนอร่างกฎหมายเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายสรุปหลักเกณฑ์ที่ต้องคำนึงในการเขียนเหตุผลประกอบร่างกฎหมาย ได้แก่

(๑) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายในเรื่องนั้น

(๒) หากกฎหมายนั้นมีเนื้อหาเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ควรระบุเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลในเรื่องดังกล่าว



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ๊นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

(๓) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องใช้ระบบคณะกรรมการหรือระบบอนุญาต รวมทั้งเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องใช้โทษอาญาสำหรับความผิดร้ายแรง

### ๓. รูปแบบการเขียนบันทึกเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ

การเขียนบันทึกเหตุผลในพระราชบัญญัติ ทั้งในกรณีพระราชบัญญัติใหม่ พระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายอื่น มีแนวทางในการปฏิบัติอย่างเดียวกัน คือ ต้องเขียนบรรยายเหตุผลของการมีกฎหมาย การปรับปรุง การแก้ไขเพิ่มเติม และการยกเลิกกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจว่าเหตุใดที่จำเป็นต้องมีการตราพระราชบัญญัตินั้นๆ ใช้บังคับ ส่วนการเขียนบรรยายเหตุผลนั้นจะสั้นหรือยาวในวรรคเดียวหรือแยกเขียนเป็นเรื่องๆ ก็แล้วแต่ความเหมาะสม โดยมีรูปแบบ ดังนี้

“เนื่องจาก/โดยที่.....  
.....  
..... จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

สำหรับเนื้อหาของเหตุผลสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

#### (๑) ร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่

กรณีที่เป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ เนื้อหาของบันทึกเหตุผลมักจะเป็นการเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความจำเป็นและเหตุผลที่ต้องมีการตราพระราชบัญญัตินั้น ๆ ขึ้น เช่น

ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ....

“โดยที่รัฐวิสาหกิจเป็นกลไกของรัฐในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการลงทุนของประเทศ รวมถึงเป็นผู้ให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ดังนั้น ภาครัฐจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจให้เหมาะสมกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับมาตรการที่เป็นการยอมรับในระดับสากล ซึ่งครอบคลุมถึงการกำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้กำหนดนโยบาย ผู้กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ ผู้ถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจ และรัฐวิสาหกิจให้ชัดเจน ตลอดจนให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์รัฐวิสาหกิจเพื่อเป็นช่องทางในการส่งผ่านนโยบายของภาครัฐไปยังรัฐวิสาหกิจให้มีความชัดเจนและโปร่งใส รวมทั้งให้มีการเปิดเผยข้อมูล การประเมินผล การดำเนินงาน และการกำหนดกระบวนการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจที่มุ่งเน้นประสิทธิผลและความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ อันนำไปสู่สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดทำบริการสาธารณะที่มีคุณภาพให้แก่ประชาชนและขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และสมควรจัดตั้งบริษัทวิสาหกิจแห่งชาติทำหน้าที่ในฐานะผู้ถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัทแทนกระทรวงการคลัง เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจให้มีความพร้อมในการแข่งขันเชิงพาณิชย์และสามารถ



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

ดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยคงความเป็นรัฐวิสาหกิจไว้ ตลอดจนในการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ จำเป็นต้องดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการในระดับนโยบาย การบริหารจัดการ และการกลั่นกรองผู้มีความเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งกรรมการรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้การกำหนดทิศทางการพัฒนารัฐวิสาหกิจเป็นไปโดยสอดคล้องกันและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินภารกิจของรัฐวิสาหกิจ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

## (๒) ร่างพระราชบัญญัติฉบับปรับปรุง

เนื้อหาของบันทึกเหตุผลจะมีข้อความกล่าวไว้ว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีเนื้อหาสาระสำคัญที่เกิดข้อบกพร่องอย่างไร จึงมีความจำเป็นในการปรับปรุงกฎหมายนั้น โดยการยกเลิกกฎหมายเดิมแล้วกำหนดกฎหมายฉบับใหม่ที่มีสาระสำคัญแตกต่างจากกฎหมายเดิมอย่างมาก เช่น

ร่างพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ....

“โดยที่กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณรายจ่าย การควบคุมงบประมาณ รวมถึงการประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดสรรงบประมาณของประเทศมีลักษณะที่มุ่งเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงบประมาณเป็นสำคัญ และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

## (๓) ร่างพระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

เนื้อหาของบันทึกเหตุผลจะมีข้อความกล่าวไว้ว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีข้อบกพร่องบางประการอย่างไร จึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายนั้น เช่น

ร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

“โดยที่ในปัจจุบันได้มีการนำระบบการชำระเงินด้วยวิธีการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการชำระค่าสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น สมควรเพิ่มช่องทางการชำระค่าปรับตามใบสั่งด้วยวิธีการดังกล่าวในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถในการชำระค่าปรับตามใบสั่ง ประกอบกับได้มีการโอนกรมตำรวจไปเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว สมควรแก้ไขการระบุชื่อตำแหน่ง “อธิบดีกรมตำรวจ” ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก เป็น “ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ” ในคราวเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ๊นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

#### (๔) กรณีที่เป็นร่างพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายอื่น

เนื้อหาของบันทึกเหตุผลจะมีข้อความกล่าวไว้ว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีข้อบกพร่องอย่างไร โดยเฉพาะการสร้างภาระแก่ประชาชน หรือไม่มีการบังคับใช้กฎหมายนั้นมาอย่างยาวนาน หรือมีกฎหมายอื่นที่ใช้บังคับได้ดีกว่า จึงมีความจำเป็นต้องยกเลิกกฎหมายนั้น เช่น

พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายฉบับที่หมดความจำเป็นหรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๕๘

“โดยที่กฎหมายหลายฉบับตราขึ้นเพื่อใช้บังคับเฉพาะในสถานการณ์ที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามและการฟื้นฟูประเทศหลังภาวะสงคราม ขณะที่กฎหมายหลายฉบับหมดความจำเป็นและไม่มีการใช้บังคับในสภาวะการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากกฎหมายอื่นที่ตราขึ้นใช้บังคับในภายหลังมีบทบัญญัติที่สอดคล้องกับสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมากกว่า สมควรยกเลิกกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือที่ซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่นเหล่านี้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

#### (๕) กรณีที่ร่างพระราชบัญญัติมีเนื้อหาที่ต้องใช้ระบบคณะกรรมการ ระบบอนุญาต และโทษอาญาสำหรับความผิดร้ายแรง

เนื้อหาของบันทึกเหตุผลจะมีข้อความกล่าวไว้ว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีความจำเป็นที่ต้องใช้ระบบคณะกรรมการหรือระบบอนุญาต รวมทั้งเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องใช้โทษอาญาสำหรับความผิดร้ายแรง ทั้งนี้ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เพิ่มเติม) เช่น

- ร่างพระราชบัญญัติการยาสูบแห่งประเทศไทย พ.ศ. ....

“โดยที่โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง เป็นรัฐวิสาหกิจประเภทหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ แต่ไม่เป็นนิติบุคคล ทำให้มีข้อจำกัดบางประการในการดำเนินกิจการ ประกอบกับการผลิตบุหรี่จากแร่ตเป็นกิจการผูกขาดของรัฐ สมควรดำเนินการโดยนิติบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะ และกำหนดให้มีคณะกรรมการการยาสูบแห่งประเทศไทยซึ่งแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่และมีอำนาจวางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการอันจะส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในเชิงอุตสาหกรรมและจัดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจรวมทั้งส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและควบคุมมาตรฐานการผลิตโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

- ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ....

“โดยที่ระบบการผังเมืองของประเทศจำเป็นต้องมีกรอบนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่ตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับภาค และระดับจังหวัด เพื่อเป็นกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศในด้านการใช้พื้นที่เพื่อให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ โดยการนำไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบของผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งเป็นแนวทางและแผนงานการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดเพื่อ





โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

การพัฒนาทางด้านกายภาพและการดำรงรักษาเมือง กรณีจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดรูปแบบการวางและจัดทำผังเมืองทุกระดับ พร้อมทั้งบริหารจัดการผังเมืองให้มีรูปแบบการดำเนินการและการบริหารจัดการที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการวางกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง และระดับชนบท ตลอดจนกระจายอำนาจในการวางและจัดทำผังเมืองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน และโดยที่การกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์พื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินต้องสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศ กรณีจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีคณะกรรมการที่เป็นผู้กำหนดนโยบายในภาพรวม และคณะกรรมการที่เป็นผู้กำกับดูแลหน่วยงานภาครัฐให้ปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ประกอบกับในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมืองบางกรณีจำเป็นที่รัฐต้องใช้สิทธิเหนือเคหสถานและทรัพย์สิน รวมถึงการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ของเอกชนเพื่อประโยชน์สาธารณะ และการจำกัดขอบเขตในการเลือกถิ่นที่อยู่หรือการประกอบกิจการของบุคคล อีกทั้งกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาพื้นที่หรือการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศกับนานาประเทศ สมควรปรับปรุงเสียในคราวเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

- ร่างพระราชบัญญัติการควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. ....

“โดยที่คณะรัฐมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ออกข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ ๑๕๔๐ (๒๐๐๔) เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ และข้อมติฯ อื่นที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ประเทศต่าง ๆ ต้องมีมาตรการภายในประเทศในการป้องกันการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตมนุษย์จำนวนมากหรือต่อสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรง ตลอดจนสินค้าทั่วไปที่สามารถนำไปประกอบ พัฒนา เสริมสร้าง และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง แต่กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถควบคุมสินค้าที่จับต้องไม่ได้และการเป็นนายหน้าเพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องใช้ระบบคณะกรรมการในการกำหนดนโยบายและแนวทางการควบคุมการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง เพื่อให้เกิดการบูรณาการ การทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้ระบบอนุญาตหรือมาตรการอื่นใดสำหรับการกระทำกิจกรรมที่ควบคุมและสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงที่กำหนดเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงและปลอดภัยสาธารณะ กำหนดความรับผิดชอบแห่งตลอดจนโทษทางปกครองและทางอาญาที่เหมาะสมเพื่อให้ประเทศไทยสามารถควบคุมการแพร่ขยายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

## ๔. ปัญหาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในส่วนของเหตุผล

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาซึ่งต้องมีบันทึกเหตุผลของร่างเสนอมานั้น เหตุผลของร่างจะอธิบายความจำเป็น สภาพปัญหาอุปสรรค การแก้ไขปัญหา แนวนโยบายของรัฐ ความจำเป็นเร่งด่วน โครงสร้างของกลไกทางกฎหมาย ตลอดจนผลที่คาดหวังจากการมีกฎหมาย ซึ่งเนื้อหาของเหตุผลจะสอดคล้องและสัมพันธ์กับเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ เมื่อร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เหตุผลจะนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาดำเนินการ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความเป็นมาในการตราพระราชบัญญัตินั้น แต่โดยที่เหตุผลของร่างพระราชบัญญัติเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ จึงไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของร่างพระราชบัญญัติ การที่คณะกรรมการการได้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติแล้วเห็นว่ามีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างเพื่อให้ถูกต้อง คณะกรรมการการ จะต้องกลับมาตรวจสอบเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติด้วยว่าเป็นไปโดยสอดคล้องกับเนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่ หากจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในเหตุผล จะต้องทำเป็นข้อสังเกตแนบท้ายในรายงานของคณะกรรมการการ เพื่อเสนอให้สภาพิจารณาเห็นชอบแล้วส่งไปยังคณะรัฐมนตรีว่าจะเห็นด้วยกับข้อสังเกตที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติหรือไม่ เช่น

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....  
(ที่คณะกรรมการการพิจารณาเสร็จแล้ว)

คณะกรรมการการฯ ได้เพิ่มมาตราขึ้นใหม่ ดังนี้

มาตรา ๕/๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓/๑) ของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓

“(๓/๑) ประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อพัฒนาส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน เพื่อถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจในพื้นที่ให้เข้มแข็งและเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ”

โดยมีข้อสังเกตเพื่อให้มีการแก้ไขเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

### “เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสถานการณ์ปัจจุบัน สมควรเพิ่มเติมให้มีการใช้รายได้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วย เพื่อให้การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกว้างขวางมากขึ้นรวมทั้ง แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบและหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและ



โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย”  
วันจันทร์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมหน้าที่และอำนาจของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน หรือสถาบันการศึกษาเพื่อให้มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีอันจะส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

อย่างไรก็ดี เมื่อสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในวาระที่ ๒ และมีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติเป็นประการอื่น ซึ่งกระทบต่อถ้อยคำในเหตุผลของร่างพระราชบัญญัตีย่อมต้องแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในเหตุผลให้สอดคล้องกันด้วย

มาตรา ๕/๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓/๑) ของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓

“(๓/๑) ประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้มีการ เพื่อพัฒนาส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้มีการถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมผู้ประกอบการวิสาหกิจในพื้นที่ให้เข้มแข็งและเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ”

และได้แก้ไขสังเกตในส่วนของเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ ให้สอดคล้องกัน ดังนี้

#### “เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสถานการณ์ปัจจุบัน สมควรเพิ่มเติมให้มีการใช้รายได้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วย เพื่อให้การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกว้างขวางมากขึ้น รวมทั้ง แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบและหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมหน้าที่และอำนาจของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน หรือสถาบันการศึกษาเพื่อให้มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีอันจะส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”



## ส่วนที่ ๓

### ความสัมพันธ์ของหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภา หากเป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่หรือฉบับปรับปรุง ในหลักการของร่าง จะใช้คำว่า “ให้มีกฎหมายว่าด้วย..” และ “ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วย..” แล้วแต่กรณี ซึ่งหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นการใช้อ้อยคำอย่างกว้าง เนื่องจากกรณีดังกล่าวยังไม่เคยมีกฎหมายในเรื่องนั้นมาก่อน หรือการยกเลิกกฎหมายเดิมแล้วกำหนดเนื้อหาขึ้นใหม่ที่ต่างไปจากเดิม จะประกอบไปด้วยเรื่องใดบ้าง จึงได้เปิดให้สมาชิกของสภาได้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของกฎหมายได้อย่างรอบด้าน ซึ่งเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติจะเป็นส่วนที่มายาวความของหลักการของร่างพระราชบัญญัติให้เข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น

ร่างพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. .... ที่มีหลักการว่า “ให้มีกฎหมายว่าด้วยเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ” ซึ่งเข้าใจได้ว่าเป็นการกำหนดเขตพัฒนาพิเศษ ในพื้นที่ภาคตะวันออก โดยในเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ ได้ใช้ข้อความที่ทำให้เห็นว่า สามารถบูรณาการการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคให้ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันทั้งในและนอกเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกได้ ดังนั้นการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติเพื่อกำหนดสิทธิประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับภาคตะวันออก ซึ่งมีลักษณะเป็นการขยายพื้นที่ออกไปนอกภาคตะวันออก จึงอาจพิจารณาได้ว่าเป็นกรณีที่ไม่ขัดกับหลักการของร่าง

ส่วนร่างพระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ในหลักการของร่างจะใช้ว่า “แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ.... ดังต่อไปนี้ .....” โดยแบ่งประเด็นที่จะแก้ไขเพิ่มเติมออกเป็นข้อๆ กรณีเช่นนี้ การพิจารณาหลักการของร่างพระราชบัญญัติเพียงอย่างเดียว ย่อมสามารถทำความเข้าใจร่างพระราชบัญญัติได้ดีกว่ารูปแบบการเขียนหลักการของร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่หรือฉบับแก้ไขเพิ่มเติม การมีเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติจะช่วยเสริมในการทำความเข้าใจสภาพปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น

# ภาคผนวกที่ ๑



### รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

## สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ตราไว้ ณ วันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตภาค ๒๕๖๐ พรรษา ปัจจุบันสมัย จันทรคตินิยม  
 กุกกุสมพัตสร จิตรมาส ชุณหปักข์ ทสมิตีติ สุริยคติกาล เมษายนมาส ฉัฐสุรทิน ครवार โดยกาลบริเฉท  
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม  
 ให้ประกาศว่า นายกรัฐมนตรีได้นำความกราบบังคมทูลว่า นับแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก  
 พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม  
 พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา การปกครองของประเทศไทยได้ดำรงเจตนารมณียึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย  
 อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขต่อเนื่องมาโดยตลอด แม้ได้มีการยกเลิก แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศใช้  
 รัฐธรรมนูญเพื่อจัดระเบียบการปกครองให้เหมาะสมหลายครั้ง แต่การปกครองก็มิได้มีเสถียรภาพหรือ  
 ราบรื่นเรียบร้อยเพราะยังคงประสบปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ บางครั้งเป็นวิกฤติทางรัฐธรรมนูญที่หา  
 ทางออกไม่ได้ เหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการที่มีผู้ไม่นำพาหรือไม่นับถือยำเกรงกฎเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง  
 ทุจริตฉ้อฉลหรือบิดเบือนอำนาจ หรือขาดความตระหนักรู้รับผิดชอบต่อประเทศชาติและประชาชน  
 จนทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นผล ซึ่งจำเป็นต้องป้องกันและแก้ไขด้วยการปฏิรูปการศึกษาและการบังคับใช้  
 กฎหมาย และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบคุณธรรมและจริยธรรม แต่เหตุอีกส่วนหนึ่งเกิดจากกฎเกณฑ์  
 การเมืองการปกครองที่ยังไม่เหมาะสมแก่สภาวะการณ์บ้านเมืองและกาลสมัย ให้ความสำคัญแก่รูปแบบ  
 และวิธีการยิ่งกว่าหลักการพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยหรือไม่อาจนำกฎเกณฑ์ที่มีอยู่มาใช้แก้พฤติกรรม  
 ของบุคคลและสถานการณ์ในยามวิกฤติที่มีรูปแบบและวิธีการแตกต่างไปจากเดิมให้ได้ผล

รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว

มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่น่าจำเป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน

หมวด ๗

รัฐสภา

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๗๙ รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

บุคคลจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันมิได้

มาตรา ๘๐ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธาน

# ภาคผนวกที่ ๒



ที่ นร ๐๕๐๕/ว๑๒๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี  
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมาย

เรียน กระทรวง กรม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. บัญชีรายชื่อมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเสนอร่างกฎหมายที่ยกเลิก
  ๒. แนวทางปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมาย (นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๔ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง)

เดิมคณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับการเสนอร่างกฎหมาย รวม ๒๐ มติ  
ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ (ดูรายละเอียดได้ที่ [www.cabinet.thaigov.go.th](http://www.cabinet.thaigov.go.th))

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเสนอร่างกฎหมาย ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องถือปฏิบัติมีเป็นจำนวนมาก จึงเห็นควรปรับปรุงโดยนำมารวมไว้ในฉบับเดียวกัน เพื่อสะดวกในการอ้างอิงและถือปฏิบัติต่อไป ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงาน ก.พ.ร พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นเพิ่มเติมบางประการ ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แก้ไขตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว จึงได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

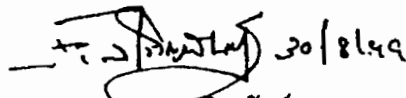
๑. ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเสนอร่างกฎหมาย รวม ๒๐ มติ  
ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

๒. เห็นชอบแนวทางปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมาย และให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจถือปฏิบัติต่อไป ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ ทั้ง ๒ ข้อ

จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป และขอได้โปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายรองพล เจริญพันธุ์)  
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารงานสารสนเทศ

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๑๔๔๖

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๑๔๔๖

[www.cabinet.thaigov.go.th](http://www.cabinet.thaigov.go.th)

๓๐ ส.ค. ๕๙  
๒๙ ส.ค. ๕๙  
๒๙ ส.ค. ๕๙

บัญชีรายชื่อมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเสนอร่างกฎหมาย ที่ยกเลิก

\*\*\*\*\*

๑. หลักเกณฑ์ทั่วไปในการเสนอร่างกฎหมาย

- ๑.๑ มติคณะรัฐมนตรี ๑๗ เมษายน ๒๕๐๕ : นร.๓๑/๒๕๐๕  
ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๐๕  
เรื่อง การออกกฎหมายยกเว้นภาษีอากรให้แก่รัฐวิสาหกิจ
- ๑.๒ มติคณะรัฐมนตรี ๑๙ มกราคม ๒๕๓๖ : นร.๐๒๐๓/ว ๑๒  
ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๓๖  
เรื่อง การเขียนหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ
- ๑.๓ มติคณะรัฐมนตรี ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๙ : นร.๐๒๑๔/ว ๑๗๖  
ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๓๙  
เรื่อง การเสนอร่างกฎหมายที่เป็นการเพิ่มเติมวัตถุประสงค์  
และอำนาจในการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจ
- ๑.๔ มติคณะรัฐมนตรี ๖ มีนาคม ๒๕๔๔ : นร.๐๒๐๕/ว ๔๑  
ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๔  
เรื่อง การลดภาระของคณะรัฐมนตรีในการประชุมคณะรัฐมนตรี
- ๑.๕ มติคณะรัฐมนตรี ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๖ : นร.๐๕๐๓/ว ๑๓๔  
ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๖  
เรื่อง การตรากฎหมายโดยให้มีระยะเวลาใช้บังคับ
- ๑.๖ มติคณะรัฐมนตรี ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๗ : นร.๐๕๐๓/ว ๑๓๔  
ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๗  
เรื่อง การนำบทบัญญัติในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง  
พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครองมาใช้บังคับ
- ๑.๗ มติคณะรัฐมนตรี ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๓ : นร. ๐๒๐๔/ว๔๔  
ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๓  
เรื่อง การกำหนดชื่อองค์กรของรัฐที่เป็นองค์การมหาชน
- ๑.๘ มติคณะรัฐมนตรี ๑๖ กันยายน ๒๕๔๖ : นร. ๐๕๐๔/ว๒๓๔  
ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๖  
เรื่อง การจัดตั้งหน่วยงานในกำกับและการจัดตั้งองค์การมหาชน

๒. การจัดทำบันทึกการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ

๓. การวางแบบกฎหมาย

๔. การตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔.๑ มติคณะรัฐมนตรี ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๓:นร ๐๒๐๔/ว ๑๑๗

ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๓

เรื่อง การตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย

๔.๒ มติคณะรัฐมนตรี ๑๕ มกราคม ๒๕๔๕:นร ๐๒๐๔/ว ๗

ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๕

เรื่อง การตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย

๕. แนวทางปฏิบัติในขั้นตอนการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ในชั้นสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

๕.๑ ร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรี

๕.๑.๑ มติคณะรัฐมนตรี ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔:นร ๐๒๐๓/ว ๓๓

ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรี

๕.๑.๒ มติคณะรัฐมนตรี ๒ มกราคม ๒๕๔๖:นร-๐๕๐๓/ว ๓

ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๖

เรื่อง การส่งผู้แทนไปชี้แจงในที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรอง  
ประสานงานสภาผู้แทนราษฎร

๕.๑.๓ มติคณะรัฐมนตรี ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๔:นร ๐๒๐๓/ว ๑๘๑

ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๓๔

เรื่อง เรื่องพระราชบัญญัติที่กระทรวง ทบวง เสนอ

๕.๑.๔ มติคณะรัฐมนตรี ๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๖:นร ๐๒๐๓/ว ๑๙๖

ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๖

เรื่อง การตั้งกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ  
ที่คณะรัฐมนตรีเสนอ

๕.๑.๕ มติคณะรัฐมนตรี ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗:นร ๐๕๐๓/๑๗๘๗๔

ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

เรื่อง มาตรการในการตรวจสอบความถูกต้องของร่างกฎหมาย

๕.๑.๖ มติคณะรัฐมนตรี ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐:นร ๐๒๐๔/ว ๔๑

ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอต่อรัฐสภา

๕.๒ ร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๕.๒.๑ มติคณะรัฐมนตรี ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔:นร ๐๒๐๔/ว ๓๒

ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๕.๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕:นร ๐๒๐๔/ว ๓๔  
ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕  
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่  
คณะรัฐมนตรีขอรับมาพิจารณาก่อนรับหลักการ

๕.๓ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

๕.๓.๑ มติคณะรัฐมนตรี ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕:นร ๐๒๐๔/ว ๑๐๗  
ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง การกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับร่างกฎหมายของ  
คณะรัฐมนตรีเพื่อประโยชน์ในการประสานกับฝ่ายนิติบัญญัติ

๖. มาตรการตรวจทานความสมบูรณ์และถูกต้องของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่าน  
รัฐสภาแล้ว และร่างพระราชกฤษฎีกาที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
ตรวจพิจารณาแล้วก่อนนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย

๖.๑ มติคณะรัฐมนตรี ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖:นร ๐๕๐๓/ว ๓๐๐  
ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง มาตรการตรวจทานความสมบูรณ์และถูกต้องของร่างพระราชบัญญัติ  
ที่ผ่านรัฐสภาแล้ว และร่างพระราชกฤษฎีกาที่สำนักงานคณะกรรมการ  
การกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วก่อนนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย

\*\*\*\*\*

## แนวทางปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมาย

(นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง)

\*\*\*\*\*

### ๑. หลักเกณฑ์ทั่วไปในการเสนอร่างกฎหมาย

๑.๑ การเขียนหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติให้พิจารณาเป็นกรณี ๆ ไปว่า เรื่องใดสมควรเขียนหลักการและเหตุผลแบบกว้าง ๆ สั้น และกะทัดรัด หรือสมควรเขียนหลักการและเหตุผลโดยกำหนดขอบเขตให้ชัดเจน และสอดคล้องกับเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอ

๑.๒ การเสนอร่างกฎหมายในเรื่องใดที่ไม่ใช่กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร ไม่ให้มีบทบัญญัติกำหนดให้ยกเว้นภาษีอากรตามกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร

๑.๓ การเสนอร่างกฎหมายที่เป็นการเพิ่มเติมวัตถุประสงค์และอำนาจในการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจให้กว้างขวางขึ้น รวมทั้งการเพิ่มวงเงินสำหรับการกู้ยืมเงิน โดยให้สามารถดำเนินธุรกิจหรือกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องหรือเพื่อประโยชน์แก่กิจการของรัฐวิสาหกิจ ให้รัฐวิสาหกิจทุกแห่งเสนอแผนงาน/โครงการว่าจะดำเนินธุรกิจ หรือร่วมทุนกับเอกชนในธุรกิจด้านใด อย่างไร รวมทั้งผลที่คาดว่าจะได้รับ โดยให้มีเป้าหมายและขอบเขตที่ชัดเจน และควรคำนึงถึงศักยภาพของบุคลากร และเสนอเอกสารแสดงฐานะการเงินของรัฐวิสาหกิจว่า ในปัจจุบันมีสภาพอย่างไร เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย

๑.๔ เพื่อเป็นการลดภาระการประชุมคณะรัฐมนตรีในเรื่องที่ไม่จำเป็น ดังนั้นในการเสนอร่างกฎหมายต่าง ๆ ไม่ควรมีข้อกำหนดในร่างกฎหมายในลักษณะที่ให้อำนาจคณะรัฐมนตรีอนุมัติ เห็นชอบ หรือกำหนดในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อให้มีการประสานนโยบายหรือเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีโดยตรงที่จะต้องกำหนดนโยบายหรือบริหารกฎหมาย หรือระเบียบนั้น

๑.๕ เพื่อให้กฎหมายที่บัญญัติขึ้นมีความทันสมัย สามารถใช้บังคับได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์และเพื่อให้มีการพิจารณา ทบทวน ปรับปรุงกฎหมายอยู่เสมอ ดังนั้นในการเสนอร่างกฎหมายให้พิจารณากำหนดระยะเวลาการใช้บังคับกฎหมายฉบับนั้น ๆ ให้แน่นอน และเมื่อพ้นกำหนดเวลานั้นแล้ว หากจะให้กฎหมายนั้นใช้บังคับต่อไปจะต้องเสนอร่างกฎหมายใหม่ ให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบพิจารณาปรับปรุงกฎหมายนั้นให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ไปในคราวเดียวกันด้วย

๑.๖ ร่างกฎหมายที่กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมีความผิดทางอาญาและมีบทกำหนดโทษในกรณีที่เป็นความผิดเพียงเล็กน้อยและมีโทษปรับ หากจะดำเนินคดีในทางอาญาอาจเป็นความยุ่งยากและไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน เช่น ในกรณีผู้ฝ่าฝืนไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ จะต้องดำเนินการในทางอาญาที่อาจต้องควบคุมตัว จัดทำประวัติและสายพิมพ์นิ้วมือ หรือการกักขังแทนโทษปรับ เป็นต้น ประกอบกับจะเป็นสาเหตุที่ทำให้คดีอาญาที่มีอัตราโทษเพียงเล็กน้อยขึ้นสู่ศาลและเป็นภาระแก่ศาลโดยไม่จำเป็น จึงให้กระทรวง หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณานำบทบัญญัติในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนที่ ๔ การบังคับทางปกครอง เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงิน ตามมาตรา ๕๗, ๕๘ และมาตรา ๖๑ ประกอบกับกฎกระทรวงฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๒) และฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับหรือปรับปรุงกฎหมายให้สามารถนำมาตราการดังกล่าวมาใช้บังคับให้มากยิ่งขึ้น

### ๑.๗ การจัดตั้งองค์การมหาชนหรือหน่วยงานในกำกับ

๑.๗.๑ ในการเสนอร่างกฎหมายจัดตั้งองค์การของรัฐที่เป็นองค์การมหาชน ให้ระบุสถานะของการเป็นองค์การมหาชนต่อท้ายจากชื่อขององค์การนั้น ๆ เพื่อประชาชนจะได้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานที่แตกต่างจากหน่วยงานของรัฐอื่น

๑.๗.๒ กรณีที่ส่วนราชการจะเสนอจัดตั้งหน่วยงานในกำกับ หรือองค์การมหาชนให้ส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการพิจารณา ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี และหากการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์การมหาชนดังกล่าวจะมีผลเป็นการเพิ่มอัตรากำลังหรืองบประมาณ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการวิเคราะห์ผลกระทบด้านอัตรากำลังและงบประมาณเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย

### ๒. การจัดทำบันทึกการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ

ให้จัดทำบันทึกตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติให้มีคุณภาพโดยแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการเสนอร่างกฎหมายอย่างแท้จริง เพื่อให้ผู้บริหารหรือคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีตัดสินใจได้ว่า สมควรมีกฎหมายนั้นหรือไม่ เช่น หัวข้อภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า ความพร้อมของรัฐ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรมีการวิเคราะห์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพด้วย

### ๓. การวางแบบกฎหมาย

แบบของกรการร่างกฎหมายให้ถือปฏิบัติตาม “คู่มือการร่างกฎหมาย” ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะได้จัดทำขึ้น สำหรับแบบการร่างกฎหมายที่สำคัญที่ยังไม่ปรากฏในคู่มือการร่างกฎหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อออกเป็นหนังสือเวียนเป็นครั้งคราว และนำไปกำหนดไว้ในคู่มือการร่างกฎหมายต่อไป

### ๔. การตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔.๑ ในการพิจารณาร่างกฎหมายที่มีการแก้ไขเล็กน้อยเฉพาะถ้อยคำและผู้แทนส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มาร่วมพิจารณาเห็นชอบด้วย ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแจ้งข้อเท็จจริงนี้ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบพร้อมหนังสือของอธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่นของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่ยืนยันการเห็นชอบในการแก้ไขด้วย

๔.๒ ในการพิจารณาร่างกฎหมายที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแจ้งให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือผู้บังคับบัญชาสูงสุดของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องแจ้งเป็นหนังสือเพื่อให้เป็นหลักฐานยืนยันการเห็นชอบในการแก้ไขเพิ่มเติม

๔.๓ ในการพิจารณาร่างกฎหมายที่มีความเห็นแตกต่างกันระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งโดยปกติสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะพิจารณาเพื่อให้เกิดข้อยุติกันได้โดยเป็นผลดีแก่การบริหารราชการแผ่นดิน และสอดคล้องกับหลักนิติศาสตร์ แต่หากไม่เกิดข้อยุติได้ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแจ้งให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องยืนยันเป็นหนังสือเพื่อให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีข้อมูลที่สมบูรณ์พร้อมเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไปได้ พร้อมทั้งจัดพิมพ์ร่างกฎหมายเฉพาะมาตราที่เป็นไปตามความเห็นของหน่วยงานที่ไม่อาจหาข้อยุติได้ส่งไปด้วย เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีเปรียบเทียบ

๔.๔ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทุกแห่งเมื่อได้รับร่างกฎหมายที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ให้แจ้งความเห็นต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยเร่งด่วน อย่างช้าไม่เกิน ๑๔ วัน ทั้งกรณีที่มีความเห็นชอบกับร่างกฎหมายนั้นหรือกรณีที่มีความเห็นแตกต่าง หากไม่แจ้งภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าเห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลที่ชัดเจนและช่วยให้การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเป็นไปโดยเร็ว

๕. แนวทางปฏิบัติในขั้นตอนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในชั้นสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และรัฐสภา

๕.๑ ร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรี

๕.๑.๑ ให้ผู้แทนคณะกรรมการกฤษฎีกาชี้แจงร่างพระราชบัญญัติรับผิดชอบในที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร และให้รัฐมนตรีเจ้าของเรื่องพิจารณาจัดเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่รับผิดชอบโดยตรงในระดับนโยบายเข้าชี้แจงการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีในที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรทุกครั้งโดยเคร่งครัด

๕.๑.๒ ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภาคราวใด หากมีร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวง ทบวงใด เป็นเจ้าของเรื่องในวาระการประชุม ให้รัฐมนตรีว่าการ หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการของกระทรวง ทบวง นั้น เข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง

๕.๑.๓ การเสนอขอตั้งกรรมาธิการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเสนอ ให้มีผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้ร่วมตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ มาแต่ต้น หรือที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอบหมาย และผู้แทนส่วนราชการเจ้าของร่างพระราชบัญญัติร่วมเป็นกรรมาธิการ ๆ อยู่ด้วย เพื่อให้สามารถชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ชัดเจน

๕.๑.๔ การพิจารณาร่างกฎหมายที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอซึ่งอยู่ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือกรรมาธิการร่วมกันของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และมีการเชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐไปชี้แจงประกอบพิจารณา ให้ถือเป็นหลักปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ดังนี้

(๑) เจ้าหน้าที่ผู้ชี้แจงต้องเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการร่าง หรือการใช้กฎหมายนั้น มาแต่ต้น และต้องเป็นผู้มีอำนาจระดับสูง

(๒) เมื่อคณะรัฐมนตรีรับหลักการร่างพระราชบัญญัติใดแล้วให้ดำเนินการเป็นไปตามหลักการและนโยบายของรัฐบาลไม่ควรขอแก้ไข หรือชี้แจงให้ผิดไปจากหลักการเดิม หรือยอมตามข้อเสนอของหน่วยงานอื่นโดยพลการ หากทราบว่าการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินั้นสาระสำคัญไม่สอดคล้องหรือผิดไปจากหลักการเดิมต้องรับรายงานถึงผลดี และผลเสียของการแก้ไขดังกล่าวให้รัฐมนตรีเจ้าของเรื่องทราบโดยด่วน

(๓) กรณีที่รัฐมนตรีเจ้าของเรื่องเห็นว่า เป็นการแก้ไขเพิ่มเติม ในสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการหรือนโยบายของรัฐบาล ให้ประสานกับคณะกรรมการฯ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว หากดำเนินการแล้วยังไม่เป็นผล หรือไม่อาจดำเนินการได้ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วนต่อไป

๕.๒ ร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชน

ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ถือปฏิบัติเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีขอรับมาพิจารณาก่อนรับหลักการ โดยปกติให้ขอเวลาสำหรับพิจารณา มีกำหนดอย่างน้อย ๔๕ วัน และถ้าเป็นเรื่องเร่งด่วนให้ขอเวลาอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๓๐ วัน เมื่อสภาฯ อนุมัติแล้วให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่ง

/ร่าง ...

ร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเชิญผู้แทนกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัตินั้น รวมทั้งผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณ มาร่วมพิจารณาโดยด่วนให้แล้วเสร็จ และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนครบกำหนดเสนอสภา ฯ ๑๕ วัน

๕.๓ การให้การรับรองร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับการเงิน

๕.๓.๑ ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของนายกรัฐมนตรีว่าจะรับรองหรือไม่ ให้เร็วที่สุด โดยแจ้งผลการพิจารณาให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติ และไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ ก็ตาม จะต้องให้เหตุผลประกอบความเห็นให้ชัดเจน

๕.๓.๒ หากส่วนราชการใดเห็นว่า นายกรัฐมนตรีควรลงนามรับรองร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และรัฐบาลยังไม่มีร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกัน ขอให้ส่วนราชการรีบดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติฉบับของรัฐบาลเสนอ เพื่อให้สามารถพิจารณาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติการเงินนั้น โดยด่วน

๕.๓.๓ ให้กำหนดและมอบหมายรัฐมนตรีที่จะรับผิดชอบในการตอบชี้แจงร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน เมื่อมีการซักถามหรือหารือในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

๖. มาตรการตรวจทานความสมบูรณ์และถูกต้องของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านรัฐสภาแล้ว และร่างพระราชกฤษฎีกาที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วก่อนนำขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวาย

๖.๑ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานเจ้าของเรื่อง จัดส่งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชกฤษฎีกาในเรื่องนั้นโดยตรง ตรวจทานความสมบูรณ์ถูกต้องและลงลายมือชื่อรับรองร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชกฤษฎีกาอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวาย ตามรัฐธรรมนูญต่อไป

๖.๒ เมื่อได้นำขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวาย ไปแล้ว หากพบข้อผิดพลาดในเรื่องของความถูกต้องในการอ้างอิงข้อความในร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชกฤษฎีกาจนไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ หรือพบว่าเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ถือว่า ส่วนราชการและหน่วยงานเจ้าของเรื่องที่ตรวจทานร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบ

\*\*\*\*\*



# ภาคผนวกที่ ๓

## สำเนา

## ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๒๕๖๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี  
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เพิ่มเติม)

กราบเรียน/เรียน รอง-นรม., รัฐ-นร., กระทรวง, กรม, เลขา-คสช., ประธาน-ปณช.

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๑๗๑.๒ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๑๐/๑๗๔  
ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ตามที่ได้ยื่นยัน/แจ้งมติคณะรัฐมนตรี (๑๑ เมษายน ๒๕๖๐) เกี่ยวกับเรื่อง แนวทางในการจัดทำ  
ร่างกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (มาตรา ๒๖ และ มาตรา ๘๑ ประกอบกับมาตรา ๒๖๓)  
มาเพื่อทราบ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอเรื่อง แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายให้เป็นไปตาม  
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เพิ่มเติม) ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาทันที  
ที่ส่งมาด้วยนี้คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ รับทราบและเห็นชอบแนวทางการจัดทำ  
ร่างกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เพิ่มเติม) ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา  
(คณะพิเศษ) ดังนี้๑. แนวทางการเขียนความในวรรคสามของคำปรารภในร่างกฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิ  
หรือเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ๒. แนวทางการเขียนบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบการเสนอร่างกฎหมายเพื่อเป็นข้อมูล  
ประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าว  
เป็นการเพิ่มเติมจากแนวทางที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ [เรื่อง แนวทาง  
ในการจัดทำร่างกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (มาตรา ๒๖ และมาตรา ๘๑  
ประกอบกับมาตรา ๒๖๓)]จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนยืนยันมาและถือปฏิบัติต่อไป/  
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ (อย่างยิ่ง)

ธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๔ (อมรลักษณ์) ๔๔๔ (บุษกร)

หมายเหตุ

อัยการสูงสุด	: จิงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
รอง-นรม., รัฐ-นร	: จิงเรียนยืนยันมา
กระทรวง	: จิงเรียนยืนยันมาและถือปฏิบัติต่อไป
องค์การอิสระ, คสช.,	: จิงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
ประธาน-ป.นช.	
กรม	: จิงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ด่วนที่สุด  
ที่ นร ๐๙๑๐/ ๖๗๔



สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร  
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เพิ่มเติม)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี  
(๒) แบบการเขียนคำปรารภของร่างพระราชบัญญัติ

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเสนอเรื่อง แนวทางการจัดทำร่างกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เพิ่มเติม) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๐) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับการบริหารราชการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

#### ๑. เรื่องเดิม

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ และโดยที่มาตรา ๒๖ บัญญัติให้การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย ซึ่งแตกต่างจากมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่บัญญัติให้กฎหมายที่มีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลต้องระบุเพียงบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาทบทวนเพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับในปัจจุบันต่อไป

๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการกฤษฎีกา ๑๔ คณะ เพื่อพิจารณากำหนดแนวทาง

การตรวจและการจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรให้กำหนดรูปแบบของการเขียนคำปรารภของร่างกฎหมายเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง คงหลักการเกี่ยวกับการอ้างบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ทำนองเดียวกับพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นในช่วงที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ใช้บังคับ โดยกำหนดไว้เป็นวรรคสองของคำปรารภ

ส่วนที่สอง เพิ่มความขึ้นเป็นวรรคสามของคำปรารภ เพื่อระบุเหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ไม่ว่าจะเป็นการตรากฎหมายที่เป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ก็ตาม

๑.๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ เห็นชอบแนวทางการตรวจและการจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) (เรื่องเสร็จที่ ๔๗๔/๒๕๖๐) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติต่อไป

## ๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เพื่อให้การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องเสนอความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและมีมติให้ส่วนราชการถือปฏิบัติ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔ (๑๐) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

## ๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันได้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ ดังนั้น การตรากฎหมายเพื่อให้มีผลใช้บังคับภายหลังจากวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับจึงจำเป็นต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

## ๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

๔.๑ เนื่องจากการเขียนความในวรรคสามของคำปรารภในร่างกฎหมายเพื่อระบุเหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมายยังมีความเห็นและถือปฏิบัติแตกต่างกันอยู่ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการเขียนคำปรารภในร่างกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา

๒๖ ของรัฐธรรมนูญ อันเป็นการอธิบายเพิ่มเติมหลักการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของหน่วยงานที่จะเสนอร่างกฎหมายต่อไป

๔.๒ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นโดยสรุปว่า การเขียนความในวรรคสามของคำปรารภในร่างกฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญต้องประกอบไปด้วยสาระสำคัญ ๒ ประการ ดังนี้

(๑) เหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพเพื่อการปฏิบัติตามกฎหมายนั้น ๆ

(๒) การระบุว่ากฎหมายนี้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๒๖ แล้ว  
 ทั้งนี้ โดยมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๒)

๔.๓ นอกจากการระบุเหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลในคำปรารภตาม ๔.๒ แล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักการสำคัญในการตรากฎหมายควรพิจารณาถึงเหตุผลและความจำเป็นในการตรากฎหมายฉบับนั้น ๆ ไม่ว่าจะกฎหมายนั้นจะมีบทบัญญัติที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพหรือไม่ก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เหตุผลและความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมาย ตลอดจนการกำหนดโทษอาญาสำหรับความผิดร้ายแรง อันเป็นไปตามแนวนโยบายแห่งรัฐในการตรากฎหมายตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นควรมีการระบุไว้ให้ชัดเจนในบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบการเสนอร่างกฎหมาย เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมาย และเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว ความในเหตุผลดังกล่าวจะได้ปรากฏเป็นหมายเหตุท้ายกฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อเป็นข้อมูลแก่ประชาชนทั่วไป โดยหลักเกณฑ์ที่ต้องคำนึงถึงในการเขียนเหตุผลประกอบร่างกฎหมายดังกล่าว ได้แก่

(๑) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายในเรื่องนั้น

(๒) หากกฎหมายนั้นมีเนื้อหาเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ควรระบุเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลในเรื่องดังกล่าว

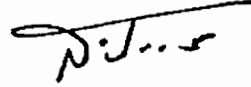
(๓) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องใช้ระบบคณะกรรมการหรือระบบอนุญาต รวมทั้งเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องใช้โทษอาญาสำหรับความผิดร้ายแรง

#### ๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเสนอคณะรัฐมนตรีรับทราบความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ตาม ๔.๒ และ ๔.๓ และให้ส่วนราชการถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา  
ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายดิศทัต तोตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายไทย

ฝ่ายกิจการพิเศษ

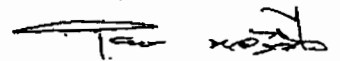
โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๔ ต่อ ๑๓๒๗ (นายยอดฉัตร)

โทรสาร ๐ ๒๒๒๖ ๕๑๖๔

[www.krisdika.go.th](http://www.krisdika.go.th)

[www.lawreform.go.th](http://www.lawreform.go.th)

สำเนาถูกต้อง



(นางสาวบุษกร หวังวิไล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ



## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๑๕๗  
ที่ นร ๐๔๐๓ (กร ๖) / ๕๗๖๙ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐  
เรื่อง แนวทางในการจัดทำร่างกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เพิ่มเติม)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอเรื่องแนวทางในการจัดทำร่างกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เพิ่มเติม) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงเห็นควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

(นายวิษณุ เครืองาม)  
รองนายกรัฐมนตรี



แบบการเขียนคำปรารภของร่างพระราชบัญญัติ

ร่าง  
พระราชบัญญัติ

พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมาย .....

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา .. มาตรา .. และมาตรา .. ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย \*

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อ.....(ให้อธิบายเหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ)..... ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว \*\*

หมายเหตุ : \*ความในวรรคสองเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๑๗๑.๒ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๐

\*\*ความในวรรคสามเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐

ตัวอย่างการเขียนคำปรารภของร่างพระราชบัญญัติ

ร่าง  
พระราชบัญญัติ  
ระบบการชำระเงิน  
พ.ศ. ....

.....  
.....  
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ  
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญ  
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตาม  
พระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การกำกับดูแลระบบชำระเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้อง  
กับมาตรฐานสากลอันจะเป็นประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ  
ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ  
แห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....  
.....

ตัวอย่างการเขียนคำปรารภของร่างพระราชบัญญัติ

ร่าง  
พระราชบัญญัติ  
ทรัพยากรน้ำสาธารณะ  
พ.ศ. ....

.....  
.....  
.....

.....  
.....  
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรน้ำสาธารณะ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้มีการบูรณาการและพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบอันจะเป็นประโยชน์แก่การให้บริการสาธารณสุขปโภคและประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....  
.....

ตัวอย่างการเขียนคำปรารภของร่างพระราชบัญญัติ

ร่าง

พระราชบัญญัติ

อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด

ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ...)

พ.ศ. ....

.....  
.....  
.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ และ มาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตาม พระราชบัญญัตินี้ เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และประโยชน์สาธารณะ อย่างอื่น ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเจตนایที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....

.....

# ภาคผนวกที่ ๔

## ข้อบังคับ

การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๘ ประกอบมาตรา ๒๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย  
สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงตราข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐”  
ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป  
ข้อ ๓ ภายใต้อำนาจมาตรา ๑๔๙ ของรัฐธรรมนูญ เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติ  
ให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับแล้ว ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติรอไว้ห้าวันก่อนนำไปประกาศ  
ในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้ คำว่า

“ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

“ประธานสภา” หมายความว่า ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

“รองประธานสภา” หมายความว่า รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

“สภา” หมายความว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

“ประธาน” หมายความว่า ประธานของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

“กรรมาธิการ” หมายความว่า กรรมาธิการสามัญหรือกรรมาธิการวิสามัญ

“บริเวณสภา” หมายความว่า อาณาบริเวณอันเป็นขอบเขตของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ  
และให้หมายความรวมถึงอาคารที่ทำการต่าง ๆ และอาคารที่ทำการสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

“การประชุม” หมายความว่า การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

“องค์กรตามรัฐธรรมนูญ” หมายความว่า องค์กรอิสระและองค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญ  
แห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อ ๕ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติรักษาการตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจวางระเบียบ  
เพื่อปฏิบัติการตามข้อบังคับนี้

ออกเสียงลงคะแนนเลือกต่อไปจนกว่าจะมีผู้ได้คะแนนสูงสุดและมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

## หมวด ๖

## การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ ๑๐๗ ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

- (๑) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- (๒) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- (๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ในกรณีที่มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ให้เสนอมาพร้อมกับบันทึกประกอบตามวรรคหนึ่ง และถ้าต้องจัดทำกฎหมายลำดับรองตามร่างพระราชบัญญัติ ให้เสนอแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองที่แสดงกรอบเวลาและสาระสำคัญมาพร้อมกันด้วย

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้แสดงไว้โดยสังเขปเพื่อให้ที่ประชุมสภาเข้าใจถึงความจำเป็นหรือเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ ว่ามีความมุ่งหมายเพื่อการใด

ในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุเฉพาะมาตราที่เป็นหลักที่ต้องการจะแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการ หรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้ แต่มิให้ถือว่ามาตราที่ได้รับระบุไว้ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ

ในกรณีที่เป็นการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงิน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ

เพื่อประโยชน์ในการค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมาย ประธานสภาอาจกำหนดระเบียบในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) การสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติและเหตุผลในการกำหนดสาระสำคัญนั้นแต่ละเรื่อง
- (๒) การจัดทำตารางการแก้ไขเพิ่มเติมและเหตุผลที่ใช้พิจารณาแก้ไขในวาระต่าง ๆ

ข้อ ๑๐๘ ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภา ให้ประธานสภาทำการตรวจสอบภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับ หากเห็นว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติไม่เป็นไปตามข้อ ๑๐๗ ให้ประธานสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นกลับคืนไปยังผู้เสนอเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป

ข้อ ๑๐๙ ร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญ ให้เลขาธิการจัดทำรายงานผลการดำเนินการร่างพระราชบัญญัตินั้นเพื่อให้สภาทราบด้วย

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นผู้เสนอและชี้แจงร่างพระราชบัญญัติต่อที่ประชุมสภา

ข้อ ๑๑๐ ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติซึ่งสมาชิกเป็นผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๒) ของรัฐธรรมนูญ หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญนั้น เป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินตามมาตรา ๑๓๔ ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันระหว่าง ประธานสภาและประธานคณะกรรมการการสามัญประจำสภาทุกคณะที่จะวินิจฉัย โดยให้ประธานสภา จัดให้มีการประชุมร่วมกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่กรณีดังกล่าว

มติของที่ประชุมร่วมกันตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้เสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานสภาออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

กรณีที่วินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาแจ้งให้ผู้เสนอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิควินิจฉัย

หากภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งตามวรรคสาม ผู้เสนอไม่ถอนร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว กลับคืนไป ให้ประธานสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้รับร่างพระราชบัญญัติตามวรรคสี่แล้ว หากไม่ให้คำรับรองภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับ ให้ประธานสภาแจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้เสนอทราบ

ข้อ ๑๑๑ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ

ข้อ ๑๑๒ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ให้พิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการ หรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามข้อนี้ สภาจะให้คณะกรรมการพิจารณา ก่อนรับหลักการก็ได้ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว นั้น มาถึงคณะกรรมการ

ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้สภาลงมติว่าจะใช้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณา ในวาระที่สอง

ข้อ ๑๑๓ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเป็นผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๒) ของรัฐธรรมนูญ หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญ คณะรัฐมนตรี อาจขอรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไปพิจารณาก่อนที่สภาจะลงมติตามข้อ ๑๑๒ ก็ได้ โดยให้รอการพิจารณา ไว้ก่อนสามสิบวัน

เมื่อประธานสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนมาจากคณะรัฐมนตรีพร้อมข้อสังเกต หรือเมื่อพ้น กำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งโดยคณะรัฐมนตรีมิได้ส่งร่างพระราชบัญญัติคืนมาพร้อมข้อสังเกต ให้บรรจ ร่างพระราชบัญญัตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ ๑๑๔ ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติไว้พิจารณา ให้สภาพิจารณาในลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง



ข้อ ๑๑๕ การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการที่สภาตั้งหรือกรรมการเต็มสภา

ตามปกติ ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการที่สภาตั้ง การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาจะกระทำต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคนและที่ประชุมสภาอนุมัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมการเต็มสภานั้น สภาจะตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหาใดโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นก็ได้

คณะกรรมการอาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ข้อ ๑๑๖ ในกรณีพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการที่สภาตั้งนั้น สภาจะมอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำสภาหรือคณะกรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้

ข้อ ๑๑๗ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติขึ้นคณะกรรมการที่สภาตั้งขึ้น สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติก็ให้เสนอคำแปรญัตติเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภามีมติกำหนดเวลาแปรญัตติ เว้นแต่สภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ หากวันสุดท้ายของกำหนดเวลาแปรญัตติเป็นวันหยุดทำการตามประกาศเป็นทางการหรือตามประเพณี ให้นับวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้นเป็นวันสุดท้ายของกำหนดเวลาแปรญัตติ

การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา และให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ข้อ ๑๑๘ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่า ได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติ มติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการ ก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามิชอบสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง ควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๙๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๑๙ ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเป็นผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๒) ของรัฐธรรมนูญ หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญ และในชั้นรับหลักการไม่เป็น

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่ในการพิจารณาในวาระที่สอง ถ้าสภาได้ลงมติแก้ไขเพิ่มเติม ในมาตราใด และประธานสภาเห็นเองหรือสมาชิกทั้งวงต่อประธานสภาโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ยี่สิบห้าคนว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภา สั่งระงับการพิจารณาไว้ก่อน เพื่อดำเนินการต่อไปตามข้อ ๑๑๐ และหากที่ประชุมร่วมกันตามข้อ ๑๑๐ วินิจฉัยว่า การแก้ไขเพิ่มเติมทำให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ส่งร่างพระราชบัญญัตินี้กลับไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ถ้านายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรอง ให้สภาดำเนินการแก้ไขเพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

ข้อ ๑๒๐ เมื่อประธานสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติและรายงานของคณะกรรมการตามข้อ ๑๑๘ แล้ว ให้เสนอสภาเพื่อพิจารณาต่อไปโดยให้บรรจุชำระระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ ๑๒๑ ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมการเต็มสภา ให้ถือว่า สมาชิกทุกคนในที่ประชุมสภาประกอบกันเป็นคณะกรรมการ และประธานมีฐานะเป็นประธาน คณะกรรมการด้วย

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภา เป็นทั้งการพิจารณาชั้นคณะกรรมการ และการพิจารณา ของสภาในวาระที่สองเรียงตามลำดับมาตรารวมกันไป

ข้อ ๑๒๒ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณา เริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และให้สมาชิกอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำ หรือข้อความที่คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติม ส่วนกรณีที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือการสงวน ความเห็นให้อภิปรายได้เฉพาะผู้แปรญัตติที่ได้สงวนคำแปรญัตติหรือกรรมการที่ได้สงวนความเห็นไว้เท่านั้น ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

การพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราตามวรรคหนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติเรียงตามลำดับ มาตราที่ละมาตราจนจบร่าง เว้นแต่ประธานเห็นสมควรหรือสมาชิกร้องขอ จะพิจารณาเรียงตามลำดับ มาตราจนจบร่างไปก่อน แล้วจึงย้อนกลับไปลงมติที่ละมาตราในภายหลังก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ประธาน อาจกำหนดให้ลงมติในมาตราใดหรือในประเด็นใดก่อนก็ได้

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับ มาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย และให้นำความในวรรคหนึ่ง และวรรคสองมาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๒๓ เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๒๒ จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุป อีกครั้งหนึ่งและในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติม เนื้อความใดมิได้นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่

ในการพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่งตามวรรคหนึ่งนั้น หากปรากฏว่าเนื้อความในร่างนั้น มีความผิดพลาด หรือมีความจำเป็นอันสมควรอย่างยิ่งที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความในร่างนั้น ให้ประธาน

หารือที่ประชุมสภาว่าสมควรพิจารณาทบทวนหรือไม่ หากที่ประชุมสภาลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ก็ให้ทบทวนเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความในร่างนั้นได้

ข้อ ๑๒๔ เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สองเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาต่อไปในวาระที่สาม

ข้อ ๑๒๕ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สาม ให้ที่ประชุมสภาลงมติว่าสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายหรือไม่

การพิจารณาในวาระนี้ไม่มีการอภิปราย

ข้อ ๑๒๖ ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ หรือลงมติในวาระที่สามไม่สมควรประกาศร่างพระราชบัญญัติใช้เป็นกฎหมาย ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ข้อ ๑๒๗ ร่างพระราชบัญญัติซึ่งสภาลงมติในวาระที่สาม สมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย ให้เลขาธิการส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๒๘ ในกรณีที่ปรากฏว่าร่างพระราชบัญญัติที่สภาให้ความเห็นชอบในวาระที่สามว่าสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายมีความผิดพลาด และสมควรได้รับการพิจารณาทบทวนอีกครั้ง ประธานสภาอาจขอปรึกษา หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคนให้นำร่างพระราชบัญญัตินั้นกลับมาทบทวนได้อีกครั้งหนึ่ง หากที่ประชุมสภาลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ก็ให้ดำเนินการได้ ทั้งนี้ ต้องก่อนนายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย

การขอปรึกษาหรือญัตติตามวรรคหนึ่งต้องระบุประเด็นและเหตุผลที่จะขอนำกลับมาทบทวนให้ชัดเจน

การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น และให้กระทำในที่ประชุมสภาโดยคณะกรรมการเต็มสภา และให้ดำเนินการตามข้อ ๑๒๑ ถึงข้อ ๑๒๗ ต่อไป

ข้อ ๑๒๙ เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของประชาชน ประธานสภาอาจกำหนดระเบียบให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในร่างพระราชบัญญัติที่สภาหรือคณะกรรมการพิจารณาก็ได้

#### หมวด ๗

#### การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๓๐ การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้นำความในหมวด ๖ การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมาใช้บังคับกับการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

# ภาคผนวกที่ ๕

เอกสารใช้ในวงงานของกลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา  
สารบบการขอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติในชั้นคณะกรรมการ  
ซึ่งอาจขัดหลักการของร่างพระราชบัญญัติ

- สรุปข้อมูลร่างพระราชบัญญัติที่เสนอขอแก้ไข รวมทั้งสิ้น ๒๐ ฉบับ\*

**ปี ๒๕๕๘** ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอขอแก้ไข จำนวน ๔ ฉบับ<sup>๖</sup> ประกอบด้วย

๑) ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

- วิป.สนช. รับทราบ / วิป.ปนช. ครม. และที่ประชุมสภาเห็นชอบด้วยกับการแก้ไข

๒) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. ....

- วิป.สนช. รับทราบ / วิป.ปนช. และครม. เห็นชอบด้วยกับการแก้ไข ส่วนที่ประชุมสภาไม่เห็นชอบด้วยกับการแก้ไข

๓) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การบังคับโทษปรับ การรอกการกำหนดโทษและรอกการลงโทษ และแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับโทษของผู้ใช้และผู้ถูกใช้)

- วิป.สนช. มีมติให้ส่งเรื่องไปยังวิป.ปนช. / วิป.ปนช. ครม. และที่ประชุมสภาเห็นชอบด้วยกับการแก้ไข

๔) ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

- วิป.สนช. เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขและส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป.ปนช. และครม. เห็นชอบด้วยโดยพิจารณาแล้วเห็นว่า การขอแก้ไขไม่ขัดหลักการ และที่ประชุมสภาเห็นชอบด้วยกับการแก้ไข

\* สรุปข้อมูลถือตามจำนวนร่างพระราชบัญญัติที่เข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

<sup>๖</sup> การดำเนินการก่อน วิป. สนช. มีมติกำหนดกรอบการขอแก้ไขขัดหลักการ (ครั้งที่ ๔๔/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘)

๑) ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจะมีหนังสือแจ้งความประสงค์การขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติต่อคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ปนช. : วิปรัฐบาล) เพื่อพิจารณาและดำเนินการเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อรับทราบ โดยคณะกรรมการวิสามัญจะมีมติรับทราบ เว้นแต่นายสุวัณธุ์ ตันยวรรณะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะตัวแทนของคณะรัฐมนตรี จะได้ให้ความเห็นในกรณีดังกล่าวเป็นประการอื่น

๒) หากคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีความเห็นเป็นประการใดก็จะมีหนังสือแจ้งกลับมายังคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อทราบ

**ปี ๒๕๕๙ ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอขอแก้ไข จำนวน ๘ ฉบับ<sup>๓</sup> ประกอบด้วย**

- ๑) ร่างพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางแพ่งเพื่อความปลอดภัยจากมลพิษน้ำมัน พ.ศ. ....
  - วิป.สนช. มีมติเห็นชอบด้วยโดยให้เพิ่มประเด็นนี้เป็นข้อสังเกตในรายงานของคณะกรรมการการวิสามัญ โดยไม่มีการส่งเรื่องไปยัง วิป. ปนช. ที่ประชุมสภามีมติแก้ไขชื่อร่างพระราชบัญญัติตามที่คณะกรรมการการเสนอ
- ๒) ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ....
  - วิป.สนช. มีมติส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป.ปนช. ครม. และที่ประชุมสภาเห็นชอบกับการขอแก้ไข (คณะกรรมการเห็นว่าการขอแก้ไข ไม่ขัดหลักการ แต่ควรได้รับการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากวิป.ปนช.และครม.)
- ๓) ร่างพระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
  - วิป.สนช. มีมติส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป.ปนช. ครม. และที่ประชุมสภาเห็นชอบด้วยกับการขอแก้ไข
- ๔) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
  - วิป.สนช. มีมติส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป.ปนช. ครม. และที่ประชุมสภาเห็นชอบกับการขอแก้ไข
- ๕) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
  - วิป.สนช. มีมติส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป.ปนช. ครม. และที่ประชุมสภาเห็นชอบกับการขอแก้ไข
- ๖) ร่างพระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. ....
  - วิป.สนช. มีมติส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป.ปนช. ครม. และที่ประชุมสภาเห็นชอบกับการขอแก้ไข
- ๗) ร่างพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
  - วิป.สนช. มีมติส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป.ปนช. และครม. เห็นชอบกับการขอแก้ไข/ ที่ประชุมสภาเห็นชอบกับการแก้ไข แต่ไม่เห็นชอบให้กำหนดประเด็นการจัดตั้งบริษัทพลังงานแห่งชาติไว้ในร่างพระราชบัญญัติ แต่ให้อยู่ประเด็นดังกล่าวอยู่ในข้อสังเกตท้ายรายงาน

<sup>๓</sup> การดำเนินการหลัง วิป. สนช มีมติกำหนดกรอบการขอแก้ไขขัดหลักการ (ครั้งที่ ๔๕/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘)

- ๑) คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคณะใดที่ประสงค์จะขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติขัดกับหลักการ ให้มีหนังสือแจ้งต่อคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาในเบื้องต้นก่อน โดยเมื่อคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแห่งชาติเรื่องดังกล่าวแล้วจะเป็นผู้ส่งเรื่องพร้อมความเห็นไปยังคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ปนช. : วิปรัฐบาล) เพื่อพิจารณาและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป
- ๒) หากคณะกรรมการประสานงานฯ แจ้งผลการพิจารณากลับมายังคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแห่งชาติเป็นประการใดแล้ว คณะกรรมการการวิสามัญจะแจ้งให้คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๘) ร่างพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

- วิป.สนช. มีมติส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป. ปนช. ครม. และที่ประชุมสภาเห็นชอบกับการขอแก้ไข

### ปี ๒๕๖๐ ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอขอแก้ไข จำนวน ๘ ฉบับ ประกอบด้วย

๑) ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

- วิป.สนช. มีมติส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป. ปนช. ครม. และที่ประชุมสภาเห็นชอบกับการแก้ไข

๒) ร่างพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

- วิป.สนช. มีมติส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป. ปนช. ครม. และที่ประชุมสภาเห็นชอบกับการขอแก้ไข

๓) ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

- วิป.สนช. มีมติส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป. ปนช. ครม. และที่ประชุมสภาเห็นชอบกับการแก้ไข

๔) ร่างพระราชบัญญัติมาตรการกำกับและติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาล พ.ศ. ....

- วิป.สนช. เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขและส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป.ปนช. และครม. เห็นชอบด้วยโดยพิจารณาแล้วเห็นว่า

**การขอแก้ไขไม่ขัดหลักการ** และที่ประชุมสภาเห็นชอบด้วยกับการแก้ไข

๕) ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....

- วิป.สนช. เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขและส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป.ปนช. และครม. เห็นชอบด้วยกับการแก้ไข

๖) ร่างพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

- วิป.สนช. มีมติส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป. ปนช. ครม. และที่ประชุมสภาเห็นชอบด้วยกับการแก้ไข

๗) ร่างพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

- วิป.สนช. เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขและส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป.ปนช. ครม. และที่ประชุมสภาเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม

๘) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

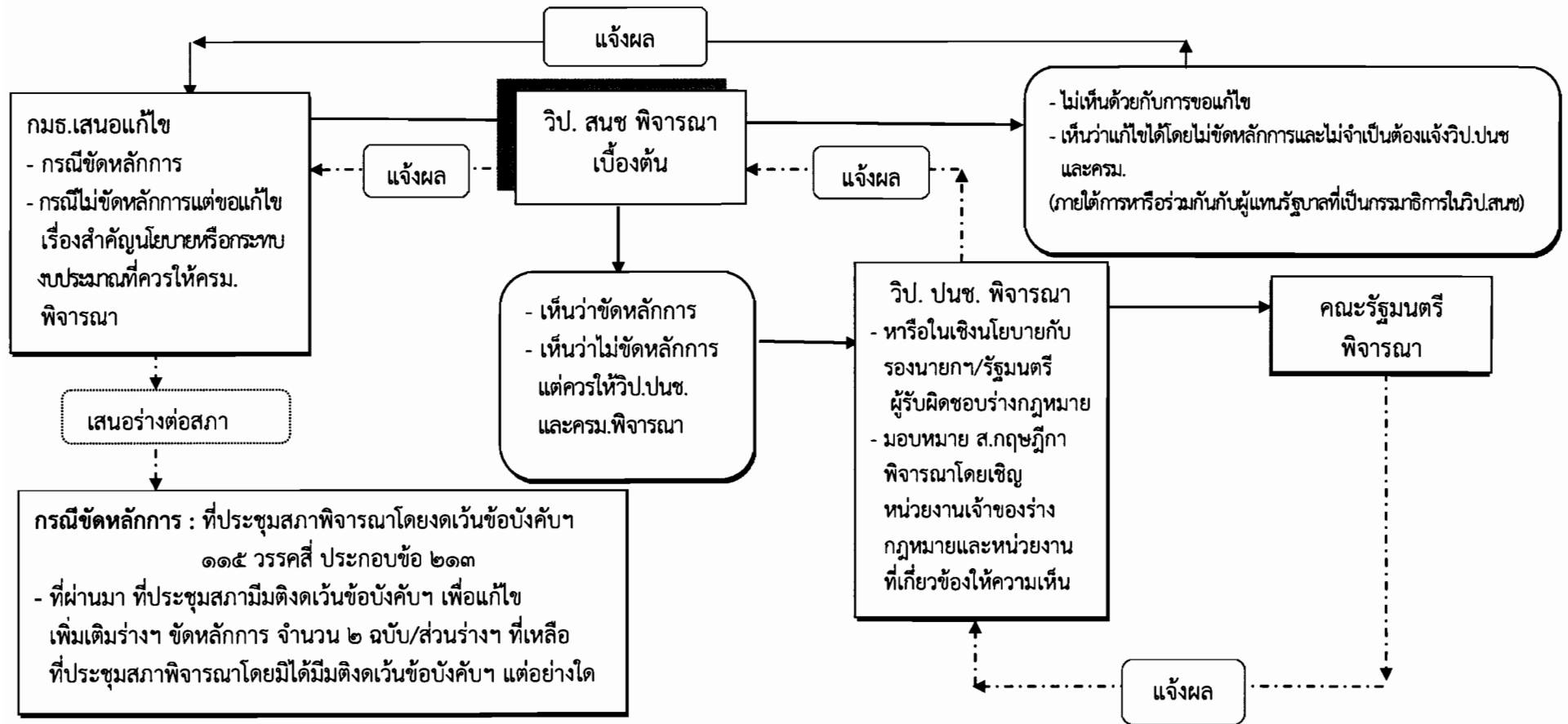
- วิป.สนช. เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขและส่งไปยังวิป.ปนช. / วิป.ปนช. ครม. และที่ประชุมสภามีมติเห็นชอบด้วยกับการแก้ไข

แต่ให้คณะกรรมการแก้ไขร่างมาตรา ๗/๑ ให้มีเนื้อหาสาระตรงตามที่ได้เสนอขอแก้ไขจากคณะรัฐมนตรี

นายชัชชัย ทองเจริญ นิติกรชำนาญการ กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ผู้จัดทำ

ข้อมูล ณ วันพุธที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

กระบวนการขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติขัดหลักการตามมติของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาสภานิติบัญญัติแห่งชาติ



**ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐**

- ข้อ ๑๐๗ วรรคสาม หลักการแห่งร่างให้แสดงไว้โดยสังเขปเพื่อให้ที่ประชุมสภาเข้าใจถึงความจำเป็นหรือเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ ว่ามีความมุ่งหมายเพื่อการใด
- ข้อ ๑๐๗ วรรคสี่ ในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุเฉพาะมาตราที่เป็นหลักที่ต้องการจะแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการ หรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้ แต่มิให้ถือว่ามาตราที่ได้รับระบุไว้ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ
- ข้อ ๑๑๕ วรรคสี่ คณะกรรมการอาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิมได้แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น
- ข้อ ๒๑๓ ประธานขอปรึกษา หรือสมาชิกเสนอญัตติผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๑๐ คน ให้งดใช้ข้อบังคับข้อใดข้อหนึ่งทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี และที่ประชุมสภามีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกในที่ประชุมสภา ก็ให้งดใช้ข้อบังคับนั้นได้



สารบบการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติชุดหลักการในชั้นของคณะกรรมการ ปี ๒๕๕๘  
(ก่อน วิป.สนช วางหลักเกณฑ์การขอแก้ไข)

ลำดับ	ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ประวัติการแก้ไข	มติที่ประชุม	มติที่ประชุม	มติที่ประชุม
๑.	ร่างพระราชบัญญัติ ประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร ประธานคณะกรรมการ วิสามัญ เป็นผู้เสนอ) (อ. ๓ ก.พ. ๕๘)	แก้ไขบทนิยามตามมาตรา ๕ คำว่า “ว่างงาน” หมายความว่า การที่ ผู้ประกันตนต้องหยุดงานเนื่องจาก นิติสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและ ลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน สิ้นสุดลงเพราะเหตุลูกจ้างถูกเลิก จ้างซึ่งกระทบหลักการใน (๒) ของร่างพระราชบัญญัติ โดยขอให้กลับไปใช้บทนิยามคำว่า “ว่างงาน” ตามพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ที่กำหนดการว่างงานหมายถึง การที่ผู้ประกันตนต้องหยุดงาน เนื่องจากนิติสัมพันธ์ระหว่าง นายจ้างและลูกจ้างตามสัญญาจ้าง แรงงานสิ้นสุดลง	- ที่ประชุม ครั้งที่ ๗/๕๘ อ. ๑๗ ก.พ. ๕๘ รับทราบผลการหารือ ร่วมกันระหว่างประธานสภา รองประธานสภา ในฐานะตัวแทน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และ ตัวแทนคณะรัฐมนตรี รวมทั้งมติ ของคณะกรรมการประสานงาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติว่าร่าง พระราชบัญญัติฉบับนี้จะเสนอ คณะรัฐมนตรีรับทราบและ เห็นชอบตามที่ประธาน คณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติเสนอ	- ประธานคณะกรรมการ ประสานงานสภานิติบัญญัติ แห่งชาติมีหนังสือกราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประธานคณะกรรมการ วิสามัญพิจารณาร่าง พระราชบัญญัติฯ <b>เห็นด้วย</b> กับการแก้ไขบทนิยามดังกล่าว (หนังสือสำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๐๔/ ๑๘๐๔ ลงวันที่ ๒๓ ก.พ. ๕๘)	ที่ประชุมสภา ครั้งที่ ๑๔/๕๘ พ.ศ. ๕ มี.ค. ๕๘ เห็นชอบ ด้วยกับการตัดบทนิยามคำว่า “ว่างงาน” ในมาตรา ๕ ออก เพื่อให้เพื่อขอให้กลับไปใช้ บทนิยามคำว่า “ว่างงาน” ตามพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ (งดใช้ข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑๙ วรรคสี่ ประกอบ ข้อ ๒๑๑ เป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี)
๒.	ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษามรดกภูมิปัญญาทาง วัฒนธรรม พ.ศ. ... (นายศรีศักดิ์ ว่องสวัสดิ์ ประธานคณะกรรมการ วิสามัญ เป็นผู้เสนอ) (๑๖ พ.ย. ๕๘)	ขอแก้ไขชื่อร่างพระราชบัญญัติ จากเดิม “ร่างพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรม พ.ศ. ....” เป็น “ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้อง ไม่ได้ พ.ศ. .... ”	ที่ประชุม ครั้งที่ ๔๒/๕๘ อ. ๑๗ พ.ย. ๕๘ มีมติรับทราบ	- คณะรัฐมนตรี อ. ๒๔ พ.ย. ๕๘ เห็นด้วยกับการแก้ไขชื่อร่าง พระราชบัญญัติและคำดังกล่าว ทุกแห่งในร่างพระราชบัญญัติ	ที่ประชุมสภา ครั้งที่ ๗๔/๕๘ ศ. ๑๘ ธ.ค. ๕๘ มีมติให้คงชื่อ ร่างพระราชบัญญัติไว้ตาม ร่างเดิม คือ พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษามรดกภูมิ ปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. ....

ลำดับ	ชื่อของพระบัญญัติ	ประวัติการตั้ง	มวอปป. รวบ	ก่อนแก้ไข มวอปป./รพม	มติคณะกรรมการ
๓.	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การบังคับโทษปรับ การรอกการกำหนดโทษและรอกการลงโทษและแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับโทษของผู้ใช้และผู้ถูกใช้) (ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร ประธานคณะกรรมการวิสามัญ เป็นผู้เสนอ) (ประเด็นที่ ๑ ๓๐ พ.ย. ๕๘) (ประเด็นที่ ๒ ๑๕ ธ.ค. ๕๘)</p>	<p><b>ประเด็นที่ ๑</b> ขอแก้ไขเนื้อความในมาตรา ๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา จากความว่า “ผู้ใช้ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นกึ่งหนึ่ง” เป็นความว่า “ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้ใช้กึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”</p> <p><b>ประเด็นที่ ๒</b> ขอแก้ไขเนื้อความในมาตรา ๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา จากความว่า “มาตรา ๕๖ ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกและในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือกระทำความผิดซึ่งมีโทษปรับและในคดีนั้นศาลจะลงโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท...” เป็นความว่า “มาตรา ๕๖ ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกหรือปรับและในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือลงโทษปรับ...”</p>	<p>- ที่ประชุม ครั้งที่ ๔๔/๕๘ อ. ๑ ธ.ค. ๕๘ รับทราบและเห็นควรให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ปนช.) ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้วแจ้งผลการดำเนินการต่อที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ</p> <p>- ที่ประชุมครั้งที่ ๔๖/๕๘ อ. ๒๒ ธ.ค. ๕๘ มีมติให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติรับข้อสังเกตของผู้แทนรัฐบาลที่ให้นำความเห็นขอแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวตั้งเป็นข้อสังเกตในรายงานการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติตามความเห็นของนางฐะปาณีย์ อาจารย์วงศ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร</p>	<p>กรมเห็นชอบด้วยกับการขอแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ</p>	<p>ที่ประชุมสภา ครั้งที่ ๑๑/๕๙ พถ ๑๘ ก.พ. ๕๙ เห็นชอบด้วยกับการขอแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการวิสามัญทั้งสองประเด็น</p>

ลำดับ	ชื่อโครงการ/งานวิจัย	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	ผู้วิจัย / คณะ	สถานที่/หน่วยงาน/องค์กร	วันที่ประชุม/มอบ
๔.	<p>ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p> <p>พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ประธานคณะกรรมการวิสามัญเป็นผู้เสนอ (๓ ธ.ค. ๕๘)</p>	<p>๑. ร่างมาตรา ๒๓ ๒๓/๑ และ ๒๔ ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยมีการเพิ่มกระบวนการอายัดทรัพย์สินขึ้น แต่มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ครอบคลุมถึงเรื่องอายัดทรัพย์สินด้วย ดังนั้น เพื่อให้บทบัญญัติดังกล่าวมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน ควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้เพิ่มเรื่องการอายัดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย</p> <p>๒. ร่างมาตรา ๒๓/๑ ซึ่งเดิมกำหนดให้อยู่ในส่วนที่ ๕ การค้นอายัด หรือยึด ของหมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ ควรแก้ไขเพิ่มเติมกำหนดให้อยู่ในส่วนที่ ๙ การอายัด ยึด หรือริบทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง เนื่องจากเป็นเรื่องคำร้องขอความ</p>	<p>ที่ประชุม ครั้งที่ ๕๖/๕๘ อ. ๒๒ ธ.ค. ๕๘ เห็นด้วยกับการขอแก้ไขเพิ่มเติมตามที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสนอและให้ส่งเรื่องพร้อมความเห็นไปยังคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ปนช.) เพื่อพิจารณาและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป</p>	<p>ประธานคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีหนังสือที่ นร ๐๔๐๔/๓๔๐ ลงวันที่ ๑๒ ม.ค. ๕๙ ตอบกลับมายังคณะกรรมการว่า ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๑/๕๙ จ. ๑๑ ม.ค. ๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาในประเด็นดังกล่าวแล้ว เห็นว่าเป็นการแก้ไขที่ไม่ขัดหลักการและไม่ขัดข้องกับการแก้ไขดังกล่าว คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงมีมติเห็นชอบกับการแก้ไขของคณะกรรมการวิสามัญ</p>	<p>ที่ประชุมสภา ครั้งที่ ๑๒/๕๙ ศ. ๑๙ ก.พ. ๕๙ มีมติเห็นชอบด้วยกับการขอแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว</p>

สาขา	ชื่อสิ่งประดิษฐ์/นวัตกรรม	ประโยชน์/ความจำเป็น	มูลค่า/ผลผลิต	ความคุ้มค่า/ประโยชน์	ผลกระทบต่อสังคม
		ช่วยเหลือจากต่างประเทศให้อายัด ยัด หรือริบทรัพย์สินในลักษณะ เดียวกันกับมาตรา ๓๒ และ ๓๓ จึงควรกำหนดให้อยู่ในหมวดหมู่ เดียวกัน			

**สารบบการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติขัดหลักการในชั้นของคณะกรรมการ ปี ๒๕๕๙**  
(หลัง วิป.สนช วางหลักเกณฑ์การขอแก้ไข)

ลำดับ	ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ประเภทการแก้ไข	มติที่ประชุม	ความเห็นชอบ - บมจ./กรม	มติที่ประชุมสภา
๑.	ขอแก้ไขชื่อร่างพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางแพ่งเพื่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมัน พ.ศ. .... (พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล อดีตประธานคณะกรรมการวิสามัญ เป็นผู้เสนอ)	ขอแก้ไขชื่อร่างพระราชบัญญัติเป็น “ร่างพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางแพ่งเพื่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. ....”	<p>- ที่ประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ วันอังคารที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เห็นชอบด้วยการแก้ไขชื่อร่างพระราชบัญญัติ โดยให้เพิ่มเติมนี้ไว้ในข้อสังเกตในรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ โดยไม่มีการส่งเรื่องไปยัง วิป. ปนช.</p> <p>- รอการพิจารณาจนกว่าคณะรัฐมนตรีจะเสนอร่างพระราชบัญญัติการเรียกเงินสมทบเข้ากองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหายอันเกิดจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ</p> <p>- ที่ประชุม วิป สนช. ครั้งที่ ๙/๖๐ อ.๑๔ มี.ค. ๖๐ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติอีกครั้งตามข้อเสนอของพลเรือเอก วัลลภ เกิดผล และเห็นด้วยกับการเสนอที่ขอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติการเรียกเงินสมทบเข้ากองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหายอันเกิดจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. ....</p>	-	ที่ประชุมสภา ๒๔/๖๐ เป็นพิเศษ อ.๔ เม.ย.๖๐ เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติโดยมีมติแก้ไขชื่อร่างพระราชบัญญัติว่า “พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางแพ่งต่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. ๒๕๖๐”

ลำดับ	ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ประเด็นที่เกี่ยว	มติของ สภช	ความเห็นของ ปณช./กรม	มติที่ประชุมสภา
๒.	<p>ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. .... (นางเสาวณี สุวรรณชีพ ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ เป็นผู้เสนอ) (๒๒ ก.ค. ๕๙)</p>	<p>เสนอให้ยุบสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ “SIPA” โดยให้โอนบุคลากร งบประมาณ รวมถึงเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ของ “SIPA” มาใช้ในการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ตามร่างพระราชบัญญัติ</p> <p><b>หมายเหตุ</b> การเสนอแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการวิสามัญเห็นว่า <u>ไม่ขัดหลักการ</u> แต่ควรได้รับการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน จึงเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นต่อกรณีดังกล่าวด้วย</p>	<p>ที่ประชุม ครั้งที่ ๒๖/๕๙ อ. ๒๖ ก.ค. ๕๙ พิจารณาแล้วมีมติมอบหมายให้นายสมชาย แสวงการ เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญฯ ในฐานะกรรมการและที่ปรึกษา คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติ (ปณช.) เสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของ ปณช. เพื่อพิจารณาต่อไป</p>	<p>วิป. ปณช. แจ้งว่า คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ ส.ค. ๕๙ ได้ลงมติเห็นชอบความเห็นของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเห็นชอบด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ ในประเด็นการยุบเลิกสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ และให้โอนบรรดากิจการ เงิน และทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ รวมทั้ง งบประมาณของสำนักงาน ฯ ไปเป็นของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ตลอดถึง โอนบุคลากรที่มีอยู่ไป เป็นพนักงานหรือลูกจ้างชั่วคราว</p>	<p>ที่ประชุมสภา ครั้งที่ ๗๙/๕๙ ศ. ๙ ธ.ค. ๕๙ เห็นชอบด้วยกับการขอแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว</p>

ลำดับ	วิธานพระราชบัญญัติ	ประเด็นการแก้ไข	ญัตติ, สืบ	ลงมติเห็นชอบ, งด/ลบล	บทประมวลกฎหมาย
๓.	<p>ร่างพระราชบัญญัติ สถานพยาบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายเจตน์ ศิรธรานนท์ ประธานคณะกรรมการ วิสามัญ เป็นผู้เสนอ) (๒ ส.ค. ๕๙)</p>	<p>๑. การแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการโฆษณาใน สถานพยาบาล โดยเพิ่มเติม เรื่อง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ พิจารณาอนุมัติคำขอโฆษณา จากผู้ขออนุญาต</p> <p>๒. การแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนด โทษมาตรา ๗๔ ซึ่งไม่ได้เสนอแก้ไข มาในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ แต่พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็น บทบัญญัติที่อาจขัดหรือแย้ง คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒/๕๕ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งได้วินิจฉัยเป็นบรรทัด ฐานไว้แล้วในเรื่องบทบัญญัติที่ สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการหรือบุคคลใด ซึ่ง รับผิดชอบในการดำเนินงานของ นิติบุคคลนั้นต้องรับโทษทางอาญา ร่วมกับการกระทำความผิดของ นิติบุคคลโดยไม่ปรากฏว่ามีการ กระทำหรือเจตนาประการใดอัน เดียวกับการกระทำความผิดของ นิติบุคคล</p>	<p>- ที่ประชุม ครั้งที่ ๒๗/๕๙ อ. ๒ ส.ค. ๕๙ พิจารณาแล้วมีมติมอบหมาย ให้นายเจตน์ ศิรธรานนท์ โฆษก คณะกรรมการวิสามัญ และนายสมชาย แสวงการ เลขานุการ คณะกรรมการวิสามัญฯ ในฐานะ กรรมการ/ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ประสานงานสภานิติบัญญัติ (ปนช.) เสนอเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เข้าสู่การพิจารณา ของคณะกรรมการประสานงานสภา นิติบัญญัติ (ปนช.) ต่อไป</p>	<p>- วิป. ปนช เห็นชอบด้วยกับการ ขอแก้ไขเพิ่มเติมของ คณะกรรมการวิสามัญ และได้แจ้งผลการพิจารณาต่อ คณะรัฐมนตรีแล้ว มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ ก.ย. ๕๙ รับทราบผลการ พิจารณาของ วิป.ปนช. และ มอบหมายวิป.ปนช. แจ้งผล กลับมายังวิป.สนช. (หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๔/๑๐๓๕๕ ลงวันที่ ๒๗ ก.ย. ๕๙)</p>	<p>ที่ประชุมสภา ครั้งที่ ๖๑/๕๙ พ.ศ. ๒๕ ก.ย. ๕๙ เห็นชอบด้วยกับการขอ แก้ไขเพิ่มเติมของ คณะกรรมการวิสามัญ ทั้งสองประเด็น (งดใช้ข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑๙ วรรคสี่ ประกอบ ข้อ ๒๑๑ เป็นการชั่วคราว เฉพาะกรณี)</p>

ลำดับ	ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ประเด็นที่เกี่ยว	มติฉบับ สภว	มติเห็นชอบ สภว/คณะ	มติเห็นชอบสภา
๔.	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... (๑๖ ก.ย. ๕๙) (พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นผู้เสนอ)	ประเด็นเสนอแก้ไข ดังนี้ ๑) แก้ไขมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๘ (ร่างมาตรา ๑๓) ๒) เพิ่มบทกำหนดโทษของพนักงานสอบสวนในมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ที่ประชุมครั้งที่ ๓๕/๕๙ อ. ๒๗ ก.ย. ๕๙ มีมติส่งเรื่องพร้อมความเห็นไปยังคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาและเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป	- วิป ปนช.ครั้งที่ ๓๓/๕๙ จ. ๓๑ ต.ค. ๕๙ มีมติเห็นชอบตามที่เสนอและได้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบต่อไป - มติครม. อ. ๑ พ.ย. ๕๙ รับทราบข้อเสนอดังกล่าวแล้ว (หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๐๔/๑๒๑๙๒ วันที่ ๗ พ.ย. ๕๙)	- ที่ประชุมสภา ครั้งที่ ๘๑/๕๙ ศ. ๑๖ ธ.ค. ๕๙ เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว
๕.	ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... (๗ ต.ค. ๕๙) (นายสาธิต ชาญเชาวน์กุล ประธานคณะกรรมการวิสามัญ เป็นผู้เสนอ)	- ขอเพิ่มเติมหลักการเกี่ยวกับการคำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน กรณีได้รับสิทธิประโยชน์ภาษีเงินได้นิติบุคคลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในประมวลรัษฎากร - ขอเพิ่มร่างมาตรา ๑๑/๑ “มาตรา ๑๑/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น มาตรา ๓๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ “๓๑/๑ การคำนวณกำไรสุทธิ และขาดทุนสุทธิของผู้ที่ได้รับการส่งเสริมซึ่งได้รับสิทธิและประโยชน์ทางภาษี	- ที่ประชุม ครั้งที่ ๓๗/๕๙ อ. ๑๑ ต.ค. ๕๙ เห็นควรส่งประเด็นข้อหาหรือเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติไปยังคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (วิปรัฐบาล) พิจารณาต่อไป	- วิป ปนช.ครั้งที่ ๓๓/๕๙ จ. ๓๑ ต.ค. ๕๙ มีมติเห็นชอบตามที่เสนอและได้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบต่อไป - มติครม. อ. ๑ พ.ย. ๕๙ รับทราบข้อเสนอดังกล่าวแล้ว (หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๐๔/๑๒๒๘๕ วันที่ ๘ พ.ย. ๕๙)	ที่ประชุมสภา ครั้งที่ ๗๔/๕๙ พ.ย. ๒๔ พ.ย. ๕๙ เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว



ลำดับ	ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ประเด็นกฎหมาย	มติป. ลปค.	กลุ่มที่ขอข. เสนอ/ขอม.	มติที่ประชุมสภา
๖.	ร่างพระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. .... (๑๐ ต.ค. ๕๙) (นายสาธิต ชาญเขาวนกุล ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ เป็นผู้เสนอ)	ขอแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเป็นวรรคสี่ของมาตรา ๒๔ ความว่า “การคำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิของผู้ได้รับการส่งเสริมซึ่งได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้เป็นไปตามประมวลรัษฎากร” ทั้งนี้ เนื่องจากการกำหนดให้การคำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิของผู้ได้รับการส่งเสริมซึ่งได้รับสิทธิและประโยชน์ทางภาษีเงินได้นิติบุคคลให้เป็นไปตามประมวลรัษฎากร <b>หมายเหตุ</b> การแก้ไขดังกล่าวไม่ขัดหลักการของร่างพระราชบัญญัติ แต่คณะกรรมการเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับการขอเพิ่มหลักการของ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....	- ที่ประชุม ครั้งที่ ๓๗/๕๙ อ. ๑๑ ต.ค. ๕๙ เห็นควรส่งประเด็นข้อหารือเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ไปยังคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (วิปรัฐบาล) พิจารณาต่อไป	- วิป ปนช.ครั้งที่ ๓๓/๕๙ จ. ๓๑ ต.ค. ๕๙ มีมติเห็นชอบตามที่เสนอและได้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบต่อไป - มติครม. อ. ๑ พ.ย. ๕๙ รับทราบข้อเสนอดังกล่าวแล้ว (หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๐๔/๑๒๒๘๕ วันที่ ๘ พ.ย. ๕๙)	- ที่ประชุมสภา ครั้งที่ ๘๒/๕๙ พ.ย. ๒๒ ธ.ค. ๕๙ เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว
๗.	ร่างพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (๒๘ พ.ย. ๕๙)	ขอแก้ไขหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กำหนดให้การสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมต้องได้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต หรือได้รับสัญญาจ้างสำรวจและผลิต นั้น โดยขอ	ที่ประชุม ครั้งที่ ๔๒/๕๙ เป็นพิเศษ อ. ๒๙ พ.ย. ๕๙ มีมติส่งเรื่องพร้อมความเห็นไปยังคณะกรรมการ ปนช. เพื่อพิจารณาและเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป	- วิป ปนช. ๓๗/๕๙ จ.๑๙ ธ.ค. ๕๙ แจ้งว่า มติ ครม. ๗ ธ.ค. ๕๙ มอบหมายกระทรวงพลังงาน กระทรวงการคลัง และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา	ที่ประชุมสภา ๒๒/๖๐ พ.ย. ๓๐ มี.ค. ๖๐ เห็นชอบด้วยกับการขอแก้ไขดังกล่าว แต่ไม่เห็นชอบให้มีประเด็นการ

ลำดับ	ชื่อเรื่องพระราชบัญญัติ	ประเด็นข้อสงสัย	มติของ ร.นช.	มติของคณะรัฐมนตรี	มติที่ประชุมสภา
	(พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์ ประธานคณะกรรมการวิสามัญ เป็นผู้เสนอ)	<p>แก้ไขในส่วนของ “สัญญาจ้างสำรวจและผลิต” เป็น “สัญญาจ้างบริการ” (service contract)</p> <p>โดยกำหนดให้รูปแบบสัญญาจ้างบริการมีสามรูปแบบ ได้แก่ “สัญญาจ้างสำรวจและผลิต” “สัญญาจ้างสำรวจ” และ “สัญญาจ้างผลิต”</p> <p>โดยสัญญาจ้างสำรวจและผลิต และสัญญาจ้างผลิต ได้กำหนดให้มีลักษณะเป็นสัญญาที่ผู้รับสัญญาจ้างบริการเป็นผู้รับภาระความเสี่ยง และสัญญาจ้างสำรวจมีลักษณะเป็นสัญญาจ้างบริการที่ผู้รับสัญญาจ้างบริการไม่เป็นผู้รับภาระความเสี่ยง</p>		<p>เพื่อจะได้แจ้งให้ วิป.ป.นช. ทราบในโอกาสต่อไป</p> <p>- วิป ป.นช. ๔/๖๐ จ.๖ ก.พ. ๖๐ ไม่ขัดข้องต่อการขอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p> <p>และเห็นควรเสนอการขอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป</p> <p>- ครม. ๗ ก.พ. ๖๐ รับทราบและเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขพร้อมทั้งเห็นด้วยกับข้อเสนอให้มีการบัญญัติเรื่องบริษัทพลังงานแห่งชาติ ไว้ในร่างพระราชบัญญัติ โดยให้วิป.ป.นช. ประสานงานกับวิป.สนช. ในรายละเอียดต่อไป (นร ๐๔๐๔ (ป.นช)/๑๕๒๐ วันที่ ๑๐ ก.พ. ๖๐)</p> <p>- ครม. ๒๘ ก.พ. ๖๐ มีมติ <b>ทบทวนมติ</b> ครม. ๗ ก.พ. ๖๐</p> <p>ในส่วนที่เกี่ยวกับการบัญญัติเรื่องบริษัทพลังงานแห่งชาติไว้</p>	<p>จัดตั้งบริษัทพลังงานแห่งชาติในร่างพระราชบัญญัติโดยให้นำไปเป็นข้อสังเกตท้ายรายงานแทน</p>

ลำดับ	ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ประเภทกรกฎแก้ไข	มคอช. ลงบง.	ออกมามีผลใช้ พ.ศ./พ.บ.	วันที่ประชุมสภา
				<p>ในร่างพระราชบัญญัติเพื่อให้มีความชัดเจน ดังนี้</p> <p>“ข้อ ๓ “...สำหรับเรื่องการเสนอให้มีการบัญญัติเรื่องบริษัทพลังงานแห่งชาติไว้ในร่างพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เห็นชอบให้มีการจัดตั้งบริษัทพลังงานแห่งชาติเมื่อมีความพร้อมโดยให้บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ทั้งนี้ ให้กระทรวงพลังงาน กระทรวงการคลัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไปศึกษาในรายละเอียดของรูปแบบและวิธีการดำเนินการจัดตั้งหลังจากร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว”</p> <p>(แจ้งใน ปนช. ๗/๒๕๖๐ จ. ๖ มี.ค. ๖๐)</p>	
๘.	<p>ร่างพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (๒๘ พ.ย. ๕๙)</p> <p>(พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์ ประธานคณะกรรมการวิสามัญ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ขอเพิ่มหลักการใหม่ ๓ ประการ</p> <p>๑. กำหนดให้มีการยื่นแผนการผลิตปิโตรเลียม รายงานผลการประกอบกิจการปิโตรเลียม แผนงานและงบประมาณประจำปี</p>	<p>ที่ประชุม ครั้งที่ ๔๒/๕๙ เป็นพิเศษ</p> <p>อ. ๒๙ พ.ย. ๕๙ มีมติส่งเรื่องพร้อมความเห็นไปยังคณะกรรมการ ปนช. เพื่อพิจารณาและเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป</p>	<p>- วิป ปนช. ๓๗/๕๙ จ.๑๙ ธ.ค. ๕๙ แจ้งว่า มติ ครม. ๗ ธ.ค. ๕๙ มอบหมายกระทรวงพลังงาน กระทรวงการคลัง และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา</p>	<p>ที่ประชุมสภา ๒๒/๖๐ พ.ค. ๓๐ มี.ค. ๖๐</p> <p>เห็นชอบด้วยการขอแก้ไขดังกล่าว</p>

ลำดับ	ชื่อโครงการ/กิจกรรม	ประเด็นที่สนใจ	มูลค่า/ งบ	ระยะเวลาดำเนินการ/ งบ	วัตถุประสงค์
		<p>และเสนอบบัญชีค่าใช้จ่ายและงบการเงินประจำปี</p> <p>๒. กำหนดให้มีการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขสำหรับการรับรู้รายจ่ายในรายการรายจ่ายที่เป็นค่าเช่าหรือค่าตอบแทนอย่างอื่นในการเช่าทรัพย์สิน รายจ่ายของสำนักงานใหญ่เท่าที่จัดสรรได้โดยสมควรว่าเกี่ยวกับกิจการปิโตรเลียมของบริษัทและรายจ่ายเกี่ยวกับกิจการปิโตรเลียมที่เรียกเก็บโดยบริษัทในเครือเดียวกัน</p> <p>๓. การถือเอาผลขาดทุนประจำปีคงเหลือของบริษัทผู้โอนในกรณีที่มีการโอนกิจการปิโตรเลียมให้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข ในการถือเอาผลขาดทุนประจำปีดังกล่าวมาหักลดหย่อน เพื่อให้มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและไม่กระทบต่อรายได้ของรัฐ</p>		<p>เพื่อจะได้แจ้งให้ วิป.ปนช. ทราบในโอกาสต่อไป</p> <p>- วิป ปนช. ๔/๖๐</p> <p>จ.๖ ก.พ. ๖๐ ไม่ขัดข้องต่อการขอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และเห็นควรเสนอการขอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป</p>	

**สารบบการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติขัดหลักการในชั้นของคณะกรรมการ ปิ ๒๕๖๐**  
(หลัง วิป.สนช วางหลักเกณฑ์การขอแก้ไข)

ลำดับ	ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ประเด็นการแก้ไข	มติวิป. สนช.	ความเห็นวิป. ปณช./กรม	มติที่ประชุมสภา
๑..	ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... (พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นผู้เสนอ) (๑๙ ม.ค. ๖๐)	ขอแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตุลาการศาลปกครอง โดยกำหนดให้คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ตป.) มีอำนาจดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ได้ในกรณีกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง และแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวนในกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง	ที่ประชุม ครั้งที่ ๓/๖๐ อ. ๒๔ ม.ค. ๖๐ มีมติเห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวและเห็นควรส่งเรื่องพร้อมความเห็นไปยังคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ปนช.) เพื่อพิจารณาและเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป	- วิป ปนช. ๔/๖๐ จ.๖ ก.พ. ๖๐ พิจารณาแล้วเห็นควรเสนอการขอแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป - ครม. ๗ ก.พ. ๖๐ รับทราบและเห็นชอบด้วยกับการแก้ไข (นร ๐๔๐๔ (ปนช)/๑๕๒๐ วันที่ ๑๐ ก.พ. ๖๐)	ที่ประชุม ครั้งที่ ๓๙/๖๐ ศ.๒๓ มิ.ย. ๖๐ มีมติเห็นชอบด้วยกับการขอแก้ไขดังกล่าว
๒.	ร่างพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... (นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ เป็นผู้เสนอ) (๑๐ ก.พ. ๖๐)	ขอแก้ไขบทนิยามคำว่า “ตลาดแบบตรง” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อกำหนดให้ชัดเจนว่า การทำตลาดสินค้าหรือบริการในลักษณะของการสื่อสารข้อมูลเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการโดยตรงต่อผู้บริโภคซึ่งอยู่ห่างโดยระยะทางและมุ่งหวังให้ผู้บริโภคแต่ละรายตอบกลับเพื่อซื้อสินค้าจากผู้ประกอบธุรกิจตลาด	วิป.สนช ครั้งที่ ๕/๖๐ อ. ๑๔ ก.พ. ๖๐ มีมติเห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติ และส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการประสานงานระหว่างสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาและเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป	วิป. ปนช. ครั้งที่ ๕/๖๐ จ. ๒๐ ก.พ. ๖๐ ที่ประชุมเห็นควรณะคณะรัฐมนตรี ดังนี้ ๑) ไม่ขัดข้องในหลักการที่คณะกรรมการเสนอแก้ไข แต่โดยที่ข้อเสนอ นั้น ยังมีบทบัญญัติในรายละเอียดที่จะต้องพิจารณาและอาจไม่เป็นไปตามความมุ่งหมายตามหลักการที่คณะกรรมการวิสามัญเสนอแก้ไข โดยเฉพาะ	ที่ประชุม ครั้งที่ ๑๗/๖๐ พ.ค.๑๖ มิ.ค. ๖๐ มีมติเห็นชอบด้วยกับการขอแก้ไขดังกล่าว

วิสัย	ข้อเสนอแนะ/ ภูมิปัญญา	ผลกระทบ/ ประโยชน์	มาตรการ/ ขั้นตอน	การดำเนินงาน/ งบประมาณ	ตัวชี้วัด/ ผลลัพธ์
		แบบตรงจะไม่หมายรวมถึงการทำตลาดหรือสินค้าหรือบริการโดยวิธีการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์		<p>ถ้อยคำตอนท้ายที่ว่า “..ทั้งนี้ ไม่หมายความว่ารวมถึงการทำตลาดสินค้าหรือบริการโดยวิธีการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์”</p> <p>ดังนั้น เห็นควรมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้คณะกรรมการพิจารณา ปรึกษาหารือพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ไป <u>พิจารณาบทบัญญัติที่จะปรับแก้ไขให้เกิดความชัดเจน</u> และรวมทั้งคุ้มครองผู้บริโภคให้เกิดความเป็นธรรม โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ร่วมพิจารณาด้วย</p> <p>๒) ให้กระทรวงพาณิชย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งพิจารณาความจำเป็นในการจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ต่อไป โดยให้ครอบคลุมถึงเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคด้วย</p> <p>- ครม. ๒๑ ก.พ. ๖๐ ลงมติรับทราบสรุปผลการประชุมและข้อสังเกตของ วิป.ป.นช.</p>	

ลำดับ	ชื่อสารพระราชบัญญัติ	ระยะเริ่มการแก้ไข	มติฉบับแรก	ลักษณะบังคับฉบับแก้ไข	มติที่ประชุมสภา
				โดยมอบหมายให้ประธานกรรมการ วิป.ปนช. ประสานงานกับคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป (หนังสือคณะกรรมการ วิป.ปนช. ที่ นร ๐๔๐๔ (ปนช.) /๒๒๒๙ ๒๘ ก.พ. ๖๐)	
๓.	ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม รองประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ เป็นผู้เสนอ) (๒๑ ก.พ. ๖๐)	๑. แก้ไขถ้อยคำในมาตรา ๗ กำหนดรูปแบบการเขียนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการให้สอดคล้องกับบทบัญญัติเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของ ส.ส. และ ส.ว. ตามที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับผ่านการประชามติ ทั้งนี้ เพิ่มลักษณะต้องห้ามในมาตรา ๗ ข. (๑๔) กรณีที่เคยเป็นผู้ต้องพ้นจากกรรมการ หรือผู้บริหารบริษัทมหาชนจำกัดเพราะขาดความเหมาะสมที่จะได้รับการไว้วางใจ ๒. เพิ่มมาตรา ๑๒/๑ เพื่อเพิ่มมาตรการห้ามกรรมการ กสทช. ไปเป็นผู้ถือหุ้น หุ้นส่วนหรือดำรงตำแหน่งใดในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลอื่นใดที่	- ที่ประชุม ครั้งที่ ๖/๖๐ อ. ๒๑ ก.พ. ๖๐ พิจารณาแล้วมีมติ ดังนี้ ๑) เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ๒) เห็นควรส่งเรื่องพร้อมความเห็นไปยังคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ปนช.) เพื่อพิจารณาและเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป	- ๒๘ ก.พ. ๖๐ ฝ่ายเลขานุการ ปนช. ได้นำเรียนประธาน ปนช. เพื่อพิจารณา และประธาน ปนช. เห็นชอบให้นำเรียนรองนายกรัฐมนตรี (นายวิเชษฐ เครืองาม) ในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบงานด้านกฎหมายของรัฐบาล เพื่อขอความเห็นชอบก่อนส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาใน ปนช. ต่อไป (แจ้งใน ปนช. ๗/๒๕๖๐ จ. ๖ มี.ค. ๖๐) - คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐ ได้รับทราบผลการพิจารณาตามที่สำนักงาน	ที่ประชุมสภา ๒๗/๖๐ ศ. ๓๑ มี.ค. ๖๐ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขดังกล่าว

ลำดับ	ชื่อของระบบ/เทคโนโลยี	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	เตรียมความพร้อม	ความคุ้มค่า (เชิงเศรษฐศาสตร์/สังคม)	มาตรการส่งเสริม/สนับสนุน
		<p>ประกอบธุรกิจด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม ภายหลังจากพ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี</p> <p>๓. ตัดมาตรา ๓๔ เรื่องอำนาจของคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ในเรื่องการนำเงินกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการฯ ไปลงทุน</p> <p>๔. ตัดมาตรา ๓๘ เพื่อตัดการกำหนดตำแหน่งรองเลขาธิการ กสทช. ฝ่ายนโยบายและรองเลขาธิการ กสทช. ฝ่ายประจำ</p> <p>๕. ตัดมาตรา ๔๑ ในเรื่องการกำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับ การประเมินผลการปฏิบัติงาน ที่ประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการ โดยควรจัดให้มีที่มาจากบุคคลหรือคณะบุคคลที่เป็นอิสระ</p> <p>๖. ตัดมาตรา ๔๖ ที่กำหนดให้ กสทช. ต้องจัดให้มีหรือปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน กสทช. ให้สอดคล้องกับมาตรา ๖๐ โดยการให้รองเลขาธิการ กสทช. หรือ</p>		<p>คณะกรรมการกฤษฎีกาและกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เสนอ ทั้งนี้ ผลการพิจารณาไม่ขัดข้องในการแก้ไขของ คณะกรรมาธิการวิสามัญ</p>	



ลำดับ	ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ประเด็นที่เกี่ยว	มติที่ประชุม	การประชุมที่ปรึกษา	มติที่ประชุมสภา
		<p>ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่า ซึ่งแต่งตั้งจากบุคคลที่ไม่ใช่พนักงานประจำของสำนักงาน กสทช. ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะครบตามสัญญาจ้าง รวมทั้งในกรณีของผู้ซึ่งเคยเป็นพนักงานประจำของสำนักงาน กสทช. และต้องลาออกจากกร เป็นพนักงานประจำของสำนักงาน กสทช. เพื่อรับการแต่งตั้งเป็นรองเลขาธิการ กสทช. หรือตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่า และยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าได้รับการแต่งตั้งโดยชอบตามกฎหมาย เนื่องจากมีลักษณะเอื้อประโยชน์แก่บุคคลใด บุคคลหนึ่ง</p>			
๔.	<p>ร่างพระราชบัญญัติมาตรการ กำกับและติดตามจับกุม ผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราว โดยศาล พ.ศ. .... (ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริภาร ประธาน คณะกรรมาธิการ เป็นผู้เสนอ) (ศ.๙ มิ.ย.๖๐)</p>	<p>- แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ และ มาตรา ๙ โดยหากกรณีที่มีความปรากฏแก่ศาลว่า ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแล เป็นผู้ยากไร้และไม่มีค่าพาทนะ สำหรับการเดินทางไปศาลหรือเพื่อ ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดให้ ศาลมีอำนาจสั่งจ่ายค่าพาทนะ</p>	<p>- ที่ประชุม ครั้งที่ ๒๑/๖๐ อ.๑๓ มิ.ย.๖๐ ที่ประชุมพิจารณา แล้วเห็นควรเสนอเรื่องดังกล่าวให้ คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (วิปรัฐบาล) พิจารณาเพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี พิจารณาต่อไป</p>	<p>- ที่ประชุม ๑๔/๖๐ จ. ๓ ก.ค. ๖๐ มีมติเสนอแนะคณะรัฐมนตรี ดังนี้ ๑. รับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมของ คณะกรรมาธิการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ๒. การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ที่ประชุมสภา ๔๕/๖๐ พ.ค. ๖๐ ก.ค. ๖๐ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ ด้วยกับการแก้ไขดังกล่าว</p>

คดีไทย	ชื่อของพระราชบัญญัติ	ประเด็นกรณี	มติของ ส.ส.	มติของ ส.ส. (ปี พ.ศ./พ.ย.)	มติของ ส.ส. (ปี พ.ศ.)
		แก้ผู้นั้นได้ตามความจำเป็น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่กำหนด ในระเบียบ ก.บ.ศ. โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังและ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา		ประกอบด้วยสำนักงานศาลยุติธรรม กระทรวงการคลัง และ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีความเห็นโดยสรุปว่า การแก้ไข อยู่ในหลักการและไม่ขัดข้องกับการแก้ไขจึงเห็นชอบกับการแก้ไข ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรี ๔ ก.ค. ๖๐ ลงมติรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว (หนังสือ กก.ปนช. ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๔ (ปนช.)/๗๑๗๙ ลงวันที่ ๑๒ ก.ค.๖๐)  - แจ้งผลในการประชุมวิป.สนช. ครั้งที่ ๒๖/๖๐ อ. ๑๘ ก.ค. ๖๐	
๕.	ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... (พลเอก อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประธานคณะกรรมการ วิสามัญพิจารณาร่าง พระราชบัญญัติ เป็นผู้เสนอ (พ.ศ.๒๕๕๑ ม.ย.๖๐)	ขอแก้ไข หมวด ๓ องค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มาตรา ๒๓ โดยให้มืองค์กรกลางในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการบูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้เกิดความเป็นเอกภาพ ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และให้มีเลขาธิการ	- ที่ประชุม ครั้งที่ ๒๔/๖๐ อ. ๔ ก.ค. ๖๐ มีมติเห็นชอบให้เสนอเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ปนช.) พิจารณาก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป	- ที่ประชุม ครั้งที่ ๒๖/๖๐ จ.๑๓ พ.ย. ๖๐ พิจารณาแล้ว มีมติรับทราบข้อเสนอของคณะกรรมการวิสามัญ และ เห็นควรแจ้งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๐ เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พร้อม	-

ลำดับ	ชื่อของพระราชบัญญัติ	ประเด็นที่แก้ไข	มติที่ประชุม	มติที่ประชุม (มติ/งดออกเสียง)	มติที่ประชุม (มติ/งดออกเสียง)
		<p>คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นผู้บังคับบัญชาและบริหารราชการ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล รวมทั้งทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) เพื่อเป็นกลไกเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานเอื้ออำนวยกับการปฏิบัติการกิจกรรมข้ามกระทรวงอันจะส่งผลให้เกิดการบูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ</p>		<p>ความเห็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป</p> <p>- คณะรัฐมนตรี ๑๔ พ.ย. ๖๐ มีมติรับทราบผลการประชุมคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (หนังสือคณะกรรมการ ป.นช. ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๔/๑๒๕๓๓ ๑๖ พ.ย. ๖๐</p> <p>- แจ้งผลในการประชุม วิป.สนช ครั้งที่ ๔๓/๖๐ ๒๑ พ.ย. ๖๐</p> <p>- วิป.สนช มีหนังสือแจ้งผลต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ (สว (สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๙/๔๐๖๒ ลงวันที่ ๒๔ พ.ย. ๖๐</p>	
๖.	<p>ร่างพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....</p>	<p>๑. มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติม นิยามคำว่า “เครื่องกระสุนปืน” โดยแก้ไขคำว่า “ลูกกระเบิด” เป็นคำว่า “กระสุนระเบิด” เพื่อแยก</p>	<p>ที่ประชุม ครั้งที่ ๒๕/๖๐ อ. ๑๑ ก.ค. ๖๐ มีมติเห็นชอบให้เสนอเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติ</p>	<p>- ที่ประชุม วิป.ป.นช ๑๘/๖๐ จ. ๒๘ ส.ค. ๖๐ มีมติรับทราบความเห็นของคณะกรรมการวิสามัญ กระทรวงมหาดไทย</p>	<p>- ที่ประชุมสภา ครั้งที่ ๖๑/๖๐ พ.ย.๑๒ ต.ค. ๖๐ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขดังกล่าว</p>

ที่มา	ชื่อเอกสารฉบับเดิม	ระเบียบการแก้ไข	มติฉบับเดิม	เลขที่มติเดิม มติ/ว.ม.	มติที่ประชุมสภา
	(พลเอก อู้ด เบื้องบน ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างฯ เป็นผู้เสนอ) (อ.๙ พ.ค.๖๐)	ชนิดของลูกระเบิดที่มี ๒ ชนิด คือ ระเบิดลูกขว้าง (เป็นชนิดที่ไม่ต้องอาศัยเครื่องส่ง) กับกระสุนระเบิด (คือ ชนิดที่ต้องมีอาวุธปืนเป็นเครื่องส่ง) เพื่อนำคำว่า “ลูกระเบิด” ไปบัญญัติเพิ่มไว้ในนิยามคำว่า “วัตถุระเบิด” เพื่อให้วัตถุระเบิดหมายความถึงลูกระเบิดและมีฐานความผิดเป็นวัตถุระเบิดแล้วนำไปบัญญัติเป็นคำว่า “สิ่งเทียมลูกระเบิด” ๒. บัญญัตินิยามคำว่า “วัตถุระเบิด” และคำว่า “ลูกระเบิด” เพื่อให้กรณีการใช้ลูกระเบิดในการกระทำความผิดมีฐานความผิดเป็นวัตถุระเบิด และบัญญัติให้ “ลูกระเบิด” หมายความรวมถึงระเบิดทำลาย ระเบิดมือ ระเบิดเวลา ระเบิดแสวงเครื่อง หรือระเบิดอย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน รวมทั้งบัญญัติให้ครอบคลุมถึงทุ่นระเบิด ซึ่งสอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “เครื่องกระสุนปืน”	บัญญัติแห่งชาติ (ปนช.) พิจารณาก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และเห็นชอบด้วยกับการขอแก้ไขของคณะกรรมการ - คณะรัฐมนตรี ๒๙ ส.ค. ๖๐ รับทราบและเห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติม (หนังสือ กก.ปนช. ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๔ (ปนช.)/๙๔๕๘ ลงวันที่ ๑ ก.ย.๖๐)  - แจ้งผลในการประชุมวิป.สนช. ครั้งที่ ๓๓/๖๐ อ. ๕ ก.ย. ๖๐ - วิป.สนช มีหนังสือแจ้งผลต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ (สว (สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๙/๓๑๕๐ ลงวันที่ ๑๑ ก.ย. ๖๐	

ลำดับ	ชื่อเรื่องพระราชบัญญัติ	ประเด็นกรณีศึกษา	มติฉบับ สมช.	ความเห็นด้วย ป.นช./คณะ	มติที่ประชุมสภา
		<p>๓. บัญญัติเพิ่มนิยามคำว่า “สิ่งเทียมลูกระเบิด” หมายความว่า สิ่งซึ่งมีรูปและลักษณะหรือ ส่วนประกอบ อันน่าจะทำให้ หลงเชื่อว่าเป็นลูกระเบิด</p> <p>๔. แก้ไขมาตราอื่น ๆ เพื่อให้ สอดคล้องกับมาตรา ๔</p>			
๗.	<p>ร่างพระราชบัญญัติการบริหาร หนี้สาธารณะ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ ประธานคณะกรรมการ วิสามัญพิจารณาร่างฯ เป็นผู้เสนอ) (ศ.๑๑ ส.ค.๖๐)</p>	<p>ขอเสนอให้ตัดร่างมาตรา ๕ ออก “มาตรา ๕ ให้ยกเลิก (ค) ของบทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ การบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘” ซึ่งจะผลทำให้รัฐวิสาหกิจ ประเภท (ค) ซึ่งได้แก่ บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ ตาม (ก) หรือ (ข) หรือรัฐวิสาหกิจ ตาม (ก) และ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วย เกินร้อยละห้าสิบ ยังคงมีสถานะ เป็นรัฐวิสาหกิจ ตามบทนิยาม คำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ในมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติการบริหารหนี้ สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ ต่อไป จึงขัดกับหลักการแห่งร่าง พระราชบัญญัติ ในข้อที่ (๑)</p>	<p>ที่ประชุม ครั้งที่ ๓๑/๖๐ อ. ๒๒ ส.ค. ๖๐ มีมติเห็นชอบให้เสนอ เรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการ ประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ป.นช.) พิจารณาก่อนเสนอต่อ คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป</p>	<p>- ที่ประชุม วิป.ป.นช ๑๘/๖๐ จ. ๒๘ ส.ค. ๖๐ มีมติรับทราบ ความเห็นของคณะกรรมการ วิสามัญ และกระทรวงการคลัง เห็นชอบด้วยกับการขอแก้ไข ของคณะกรรมการวิสามัญ</p> <p>- คณะรัฐมนตรี ๒๙ ส.ค. ๖๐ รับทราบและเห็นชอบกับการ แก้ไขเพิ่มเติม (หนังสือ กก.ป.นช. ส่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๔ (ป.นช.)/๙๔๕๘ ลงวันที่ ๑ ก.ย.๖๐)</p> <p>- แจ้งผลในการประชุมวิป.สนช. ครั้งที่ ๓๓/๖๐ อ. ๕ ก.ย. ๖๐</p> <p>- วิป.สนช มีหนังสือแจ้งผลต่อ คณะกรรมการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ</p>	<p>- ที่ประชุม ครั้งที่ ๖๕/๖๐ พ.ย. ๑๖ พ.ย. ๖๐ มีมติ เห็นชอบด้วยกับการแก้ไข ดังกล่าว</p>

ลำดับ	ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ประเด็นที่ถกเถียง	เดวณิ ลมณ	ควมมกษณบ บมจ/กรม	มติที่ประชุมสภา
		ที่มีเจตนารมณ์ให้รัฐวิสาหกิจประเภท (ค) ไม่อยู่ในบทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ของกฎหมายฉบับดังกล่าว		(สว (สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๘/๓๑๕๑ ลงวันที่ ๑๑ ก.ย. ๖๐	
๘.	ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (พันตำรวจโท พงษ์ชัย วราชาติ ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างฯ เป็นผู้เสนอ) (ศ.๖ ส.ค. ๖๐)	- ขอเพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓/๑) ของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนี้ “(๓/๑) ประสานงานกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้มีการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ให้เข้มแข็งและเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ”	ที่ประชุม ครั้งที่ ๓๘/๖๐ อ. ๑๐ ต.ค. ๖๐ มีมติเห็นชอบให้เสนอเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ปนช.) พิจารณาก่อนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป	- ที่ประชุม ครั้งที่ ๒๖/๖๐ จ.๑๓ พ.ย. ๖๐ มีมติดังนี้ ๑) รับทราบข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ ซึ่งเสนอขอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และรับทราบความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ๒) เห็นชอบกับข้อเสนอขอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ของคณะกรรมการวิสามัญ โดยมีข้อสังเกต ดังนี้ ๒.๑) คำว่า “ศูนย์บ่มเพาะ” เป็นถ้อยคำที่เหมาะสมและสามารถใช้ในการบัญญัติกฎหมายได้หรือไม่ อย่างไร ๒.๒) การแก้ไขเพิ่มเติมในขั้นนี้ จะต้องมีการแก้ไขในส่วนเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติด้วยหรือไม่ อย่างไร	- ที่ประชุม ครั้งที่ ๘/๖๑ พ.ย. ๖๐ มีมติเห็นชอบด้วยกับการแก้ไข แต่ให้คณะกรรมการวิสามัญฯ แก้ไขร่างมาตรา ๓/๑ ให้มีเนื้อหาสาระตรงตามที่ได้เสนอขอแก้ไขจากคณะรัฐมนตรี

ลำดับ	ชื่อโครงการ/เรื่อง	ประเภท/งบ	จัดโดย	สถานที่/วัน/เวลา	วัตถุประสงค์
				- วิป.สนช มีหนังสือแจ้งผลต่อ คณะกรรมการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ (สว (สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๘/ ๔๑๔๘ ลงวันที่ ๑ ธ.ค. ๖๐	

นายชัชชัย ทองเจริญ นิติกรชำนาญการ กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ผู้จัดทำ  
วันพุธที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เวลา ๑๖.๓๐ น.